ГАЗЕТЫМНАЙ ГАРАХАЯА БАЙХАДА: *Хяагтын үйлэдбэриин управлениин ажахынууд гүрэндөө 180 мянган центнер таряа тушааха социалис уялгаяа болзорһоо урид дүүргээд, үшөө 25 мянган центнер оруулха гэһэн нэмэлтэ уялгаяа үсэгэлдэр бүрин бэелүүлбэ*

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭҺЭН ЭНДЭХИ БААТАРНУУДТА АЛДАР СОЛО!

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 233 (10294) | 1963 оной октябриин 2, среда | Сэн 2 мүнгэн

* * *

Байгша оной октябриин 1-нэй мэдээгээр республикын колхоз, совхозууд болон бусад ажахынууд гүрэнэй амбаарта 7.853.914 пүүд таряа тушааа. Бухыдөө таряа тушааха, худалдаха социалис уялга 92 процент дүүргэгдөө.

ҺҮҮЛЭЙ МЭДЭЭСЭНҮҮД

ТЕЛЕФОН-ТЕЛЕГРАФ-РАДИО

Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Соведэй Президиумэй заседани

…НА, сентябриин 30. (ТАСС). …найрамдалай бүхэдэлхэйн со… Президиумэй заседани дүү… Ядерна зэбсэг туршалга хо…тухай договор баталһанай …эр эб найрамдалай тала ба…дай хүдэлөөнэй зорилго ту… ВСМ-гэй президент-гүйсэд… профессор Дж. Берналай …л энэ суглаан дээрэ со…добо. Үбшэнэй шалтагаа… профессор Бернал заседани…даха аргагүй байба. …найрамдалай бүхэдэлхэйн …эй Президиум ВСМ-гэй пре…гүйсэдхэгшэ профессор Дж. …ай элидхэл хамтаараа зүб…эй һүүлээр һайшааба. …эй түлөөлэгшэ энээниие бу…жа дуугаа үгөө, Японой …гшэ дуугаа бариба).

…эй 14 жэлэй ойтой дашарамдуулһан амаршалга

…дай Арадай Республикын …һоор 14 жэлэй ойтой да…рамдуулан, КПСС-эй Центральна …итет, СССР-эй Верховно …й Президиум, Министрнүү… совет сентябриин 30-да Хи… компартиин Центральна …дтэ, Хитадай Арадай Рес…ын түрүүлэгшэдэ, арадай …гшэдэй бүхэхитадай суг… саг үргэлжын комитедтэ, …й гүрэнэй соведтэ амар… телеграмма эльгээбэ.

…ын хэрэгэй оршон манда… — дэлхэй дээрэ социализм, …измын илан мандахын тү…эмсэлдэ Маркс—Энгельс—…й агуу ехэ сурталай үндэ…эрэ совет-хитадай хани ба…, СССР КНР хоёрой нэгэ…та жагсалые, социалис бү…онуудай нэгэдэлые хэлбэри…гөөр бэхижүүлхэ хүсэлэн…һанаа Советскэ Союзай …нис партиин Центральна …т, Советскэ правительство, совет арад хүсэжэ байна …елеграмма соо заагдана. …дта социалис байгуулалта…алта, илалта туйлахыень … байһан тухайдаа телеграм… хэлэгдэнэ.

…эй бии болоһоор 14 жэлэй … дашарамдуулан, СССР-эй …ын хэрэгүүдэй министр … Громыко КНР-эй гүрэнэй … премьерэй орлогшо, га… хэрэгүүдэй министр Чэнь …дэ амаршалгын телеграм…ээбэ.

(ТАСС).

МАЛ ШАХАЖА ТҮРГЭН ТАРГАЛУУЛГА —МҮНӨӨДЭРЭЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

Мүнөө үедэ республикымнай хүдөө ажахынхид абаһан уялгаяа бэелүүлэн, Эхэ орондоо 8,5 миллион пүүд таряа тушааха гэжэ үнэн зүрхэнһөө шармайн оролдожо байна. Ороохо тарянһаа гадна, һү, мяха гүрэндэ худалдаха түсэбөө колхоз, совхоз бүхэн бэелүүлхэ уялгатай, бэелүүлхэшье байһаниинь лабтай. Зүгөөр хараалһан түсэбөө, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада олониитэ ажалшадай дунда эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулха, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, түрүүшүүлэй үүсхэл бадаруулха шухала ха юм.

Гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхын тулада гахай олоор шахажа, түргэн таргалуулаад, түсэбһөө үлүүлэн адагынь 450 центнер мяха Эхэ оронойнгоо мандалда үргэхэ гэжэ Хяагтын совхоз дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, социалис мүрысөөндэ бусад совхозуудые уриһан байна. Тиигэжэ Хүдэрын совхоз 1600 толгой гахай, Погранична—1180 толгой, Хяагтын—1100 гахай, «Дружба» колхоз 300 гахай шахан таргалуулжа байнад. Гахай шахажа байһан түрүүшүүл эрхим ульгэр жэшээ харуулжа, ехэ һайн амжалта туйлана. Жэшээлхэдэ, Погранична совхозой эрхим гахайшан М. Ф. Фасхутдинов оролдосотой шударгы ажалаараа республика соогоо суурхаһаар үнинэй. Тус фермын гахайнууд олон поршоонхо гаргана, нэгэшье толгойнь гарзалнагүй, поршоонхо бүхэнэй амидын шэгнүүр сүүдхэдээ 500 граммһаа бага бэшээр нэмэнэ. Нүхэр Фасхутдинов гахайнуудаа шадамар бэрхээр эдеэлүүлээд, түргэн таргалуулдаг. Гахайнь мяханай өөрынь үнэ сэн хямдахан байдаг. Энэ жэлдэшье баһал амжалтатайгаар ажаллажа байна.

Тэрэшэлэн тугалшад, бурууушадшье муу бэшээр хүдэлжэ байнхай. Жэшээнь, мүн Хяагтын үйлэдбэриин управлениин «Дружба» колхозой малшад М. Г. Шестаков 130 бурууиуудые, Е. А. Колодин —120 бурууиуудые бэлшээн таргалуулхаар уялга абаһан аад, август һарын турша соо толгой бүхэнэйнь амидын шэгнүүрые сүүдхэдээ килограммһаа доошо бэшээр нэмээһэн байна. Эдэнэр түхэреэн сүүдхэ соо имагтал бэлшүүлһэнэй ашаар малнуудаа ехээр таргалуулһан болоно. Бусадшье үйлэдбэриин управлениүүдэй ажахынуудта иимэрхүү амжалтануудые туйлажа байһан түрүүшүүлые тоолохо болоо һаа олон бии. Жэшээлхэдэ, Баргажанай үйлэдбэриин управлениин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой мал адуулагша Б. Батуева 133 бурууиуудые бэлшээн таргалуулхаар даажа абаһан аад, 8 һарын турша соо толгой бүхэнэйнь амидын шэгнүүрые сүүдхын 1200 гаран граммаар нэмээһэн байна. Тэрэшэлэн Кабанскын үйлэдбэриин управлениин Оймороой совхозой малшан П. Балданов 228 бурууиуудые 8 һара соо адуулхадаа толгой бүриинь амидын шэгнүүрые сүүдхэдээ 940 граммаар нэмээнхэй. Эрхим малшадай түрүү дүй дүршэл дээрэһээ хараад үзэхэдэ, анхаралтайгаар харууһалаад, саг соонь үһалаад, садатарнь эдеэлүүлээд, бэлшүүлээд (түрүүшүүл малаа түхэреэн сүүдхэ соо манажа хононо ха юм) байхада, залуу малай амидын шэгнүүр жэлтэйдэнь гурбан центнер хүрэтэр татана бшуу. Зүгөөр иимэ амжалта туйлахын тулада нилээд шударгыгаар ажаллаха, үүсхэл оролдолго гаргаха шухала байһаниинь элитэ.

Мүнөө мал таргалуулхада намарай эгээл зохид таарамжатай, аятай һайн саг ерээд байна: хагда ногооншье элбэг, талха таряанай узууршье тэжээлээр баян, нара игаабар дулааншье, юрэнхыдөө хэлэхэдэ, энэ үедэ ажахы бүхэндэ ямаршье тэжээл элбэг бии бшуу. Алибаа мал бэлшүүлжэшье, шахажашье таргалуулхадаа ойрын болзор соо тон ехэ үрэ дүн түргэн туйламаар үе байна. Зүгөөр иимэ ехэ һайн арга боломжын бии байһыень зарим ажахын ударидагшад огто хэрэгсээнгүй, намарай һайхан сагта малаа түргэн таргалуулжа абахые оролдоногүй.

Баһа гахайшье шахажа таргалуулхада одоол аятайхан үе байна ха юм. Теэд яахадаашьеб, зарим үйлэдбэриин управленинүүд түсэбэй ёһоор шахалганда табиха гахайнуудаа үшөө хүсэд табяадүй байһаар. Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозуудта хамтадаа 6750 гахай шахагдажа байха түсэбтэй аад, оройдоо 3300 гахай шахагдажа байһан болоно. Мухар-Шэбэрэй, Зэдын, Хяагтын үйлэдбэриин управленинүүдтэ баһал иимэрхүү байна. Гахай ашаг олзо ехэтэйгээр шахан таргалуулдаг болохо тушаа Хяагтын совхозой гахайшадай гаргаһан үүсхэл тухай КПСС-эй обкомой бюро болон республикын Министрнүүдэй Совет тогтоол баталан абахадаа, гүрэндэ худалдахын тулада 60 мянгаһаа үсөөн бэшэ толгой гахай ашагтайгаар шахажа таргалуулхаар үйлэдбэриин управленинүүдтэ даабари үгэһэн юм. Тус тогтоолые дурсагдагша үйлэдбэриин управленинүүд хангалтагүйгөөр бэелүүлжэ байна, колхоз, совхоз бүхэнэй хэды гахай шахалганда табиха аргатай байһыень хүсэд тодорхойлоодүй байһаар. Мүн баһа «Намар, үбэлэй сагта эбэртэ бодо мал бэлшээн, шахан таргалуулха тухай» КПСС-эй обкомой бюрогой, республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоол августын эсэстэ гараһан байна. Тэрэ тогтоол соо хараалагдаһанай ёһоор, бүхыдөө 65 мянган толгой эбэртэ бодо мал колхоз, совхозуудта шахалганда табигдаха зэргэтэй байһан юм. Олохон үйлэдбэриин управленинүүдтэ энэшье тогтоол хүсэд бэелүүлэгдэнэгүй.

Эндэ түбхын түрүүндэ юун тухайда хэлэгдэнэб гэхэдэ, колхоз, совхоз бүхэндэ ямар түхэлэй хэды толгой мал шахалганда табигдаад байнаб, сүүдхэдээ толгой бүхэнэйнь шэгнүүр хэр зэргээр нэмэнэб, түрүү малшад хайшан гээд һайн амжалта туйланаб, тэдэнэй дүй дүршэл бүхы малшадай дунда хэр үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэб гэжэ хараад үзэхэдэ, иимэ хүдэлмэри мүнөө олохон ажахынуудта хэгдэнэгүй шахуу. Зэдын, Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управленинүүдэй зарим ажахынуудта хэды толгой малай шахагдажа байһыень мэдэхын аргагүй. Илангаяа Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоздо, Ториин совхоздо, Мухар-Шэбэрэй аймагай Бэшүүрэй совхоздо, мүн бусад олохон ажахынуудта малаа шахажа түргэн таргалуулха тухай ехэ анхарал оролдолго гарганагүй, сохыень хэлэхэдэ, энэ хүдэлмэриие хэрэгсээнэгүй.

Үйлэдбэриин управленинүүд, хүдөөгэй парткомууд, колхоз болон совхозуудай партийна организацинууд, ажахынуудай ударидагшад намарай һайн сагта алибаа малнуудаа бэлшээжэ, шахажа түргэн таргалуулха, илангаяа гүрэндэ тушаагдаха малнуудые тодо һонор тоо бүридхэлдэ оруулаад, тусгаар шахалганда табиха тушаа тодорхой хэмжээ абаха, тэдэнэй толгой бүхэнэйнь амидын шэгнүүрэй сүүдхэдээ хэр ехээр нэмэжэ байһыень ходо хинан шалгажа байха болоно. Энэ шухала хүдэлмэриие мэнэ гэһээр иимэ нарин хиналтада абаагүй һаа, гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ түбэг татажа болохо бшуу.

Эхэ оронойнгоо мандалда элбэг ехэ мяха үргэхын тулада мал шахажа түргэн таргалуулха гээшэ мүнөөдэрэй шухала зорилго болонхой.

Шалгалта харуулааб

Мал адуулагшадые урмашуулха хэрэгтэй

…ажалай продукт абаха, … худалдахаар хараалһан … болзорһоонь урид дүүр… тула Улаан-Үдын үйлэдбэ… управлениин Эрхирэгэй сов… коллектив ехэхэн оролдол… …жа байна. Мяха, һү, ноо…үдэгэ гүрэндэ худалдаха … түсэб үлүүлэн дүүргэг…

… тиимэшье һаа, арга бо…нүүдаа хүсэд хэрэглэбэл, …ехэ амжалта туйлаха бай…һаниие түрүүшүүлэй дүй … эли тодоор гэршэлнэ. … худалдаха гурбан квар… түсэб дүүргэһэндээ совхо… хүтэлбэрилэгшэд һанаагаа …д, малаа бэлшээн, шахан …уулха тушаа мүнөө бира…уйа хэнэгүй.

…Гараха һарын 15—20 ба…ю малаа шахан тарга… эхилхэбди. Гүүртэнүүд … бүридүүлэгдэжэ, үбһэ тэ… хангагдаха. Үлэһэн 650 … мяхаяа удахагүй дүүргэ…—гэжэ совхозой главна … нүхэр В. А. Воронин …үнгэнөөр хөөрэнэ.

… энэ зорилгоёо бэелүүлхын …тажа байһан хэмжээн ту… хэлэбэгүй. Зүгөөр хэлэ…ынэмэнь үгы ха.

… таргалуулха малай … түргөөр нэмээжэ, … мяха гүрэндөө худалдаха талаар совхозой дирекци, партком малшадые элсүүлэн эмхидхэжэ шадаагүй байһаар. Тиимэһээ гүүртэ, отаранууд дээгүүр ябахада, мал һайнаар шахахын түлөө шангаар тэмсэжэ байһаниинь харагданагүй.

Нэгэдэхи отделениин Арбижал нютагта Д-Ж. Дамбаевай даадаг, бэлшээн таргалуулха бодо малай гүүртэ байдаг юм. Һаяхан тэндэһээ 71 хашараг тус тустаа дунда зэргээр 250 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагдаа. Мүнөө тэндэ 145 буруу, хашарагууд харууһалагдана. Энэ гүүртэдэ бүхыдөө гурбан хүн хүдэлдэг. Гэбэшье тэдэнэр центнер мяха нэмээһэнэйгээ түлөө хэды шэнээн хүлһэ салин абаха, һара, квартал соо хэды центнер нэмээхэ зорилгоо мэдэнэгүй. Ямаршье даабари тэдэнэртэ хүргэгдөөгүй байна.

—Зунай сагта Мухар гэжэ газарта малаа адуулһан байгаабди. Теэд тэндэмнай гурбадахи отделениин олон мал сугларшаһан байгаа. Тиимэһээ өөдтэй нэмээжэ шадаагүйбди,—гэжэ нүхэр Дамбаев хөөрэнэ. Бэлшээриеэ зүбөөр хубаарилан ашаглаа һаа, мяхан бүри ехээр абтаха һэн.

Ажалай түлөөһэ зүбөөр түлэгдөөд байгаа һаа, малшад урматай, ажалдаа дуратайгаар хүдэлдэг. Гэбэшье бэлшээн таргалуулха мал хаһа болзортоо шэгнэгдэнэгүй. Тиимэһээ юрэл харууһалһанай түлөө түлэгдэнэ. Үсхэбэрилгэдэ табиха хашарагуудые харууһалдаг Чойжо-Нима Чимитовэй мал хараалагдаһан сагтаа шэгнэгдээгүй байшоо.

— Ядахадаа гүрэндэ тушаагдаха 9 буха, голодоһондо гараһан 12 хашараг шэгнэгдээгүй, тэдэнэй толгойн лэ түлөө түлөөһэ абаха болонобди,—гэжэ гүүртын малшан Долсома Очирова гомдолтойгоор мэдүүлнэ.

Иимэл шалтагаанһаа малшад малаа һайнаар таргалуулха гэжэ оролдоногүй. Энээндэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, нэн түрүүн совхозой главна зоотехник нүхэр Воронин зэмэтэй. Юуб гэхэдэ, саг болзортонь шэгнэхэбди гэжэ найдуулаад, хэлэһэндээ хүрэнэгүй.

Мүн бэлшээгдэжэ таргалуулагдаха эрье хонидой нэмэһэн шэгнүүрэй түлөө ажалай түлөөһэн үгтэнэгүй. Тиимэһээ хэды һайн бэлшээри, таряанай һуури дээгүүр адуулагдаашье һаа, хонидой шэгнүүр биратай нэмэнэгүй.

Мүнөө ургамал ногооной хагдаржа байха үедэ бэлшээн, шахан таргалуулха малда силос, бутаруулһан таряа нэмэжэ үгэхэдэ, шэгнүүрээ түргөөр нэмээхэ байгаа. Тиигэбэшье нэмэлтэ тэжээл үгтэнэгүй. Мал адуулагшад бэлшээри зүбөөр ашаглаха гэжэ оролдоногүй.

Д. Болхоев,
З. Тэлин,
Б. Зонхоев.

«Буряд Үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй нэгэдэмэл редакциин, «Коммунизмын туяа» газетын редакциин шалгалтын бригадын гэшүүд.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин Эрхирэгэй совхозой тракторист Дондок Даржаев, «Маяк» колхозой главна агроном Аполинария Копылова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЭМХИТЭЙ АЖАЛАЙ ҮРЭ ИИМЭ

И. ЧЕРНЯКОВ,
Улаан-Үдын хүдөөгэй үйлэдбэриин парткомой секретарь.

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозууд гүрэндэ таряа тушааха талаар абаһан социалис уялгаяа дүүргэхын түлөө шанга тэмсэл ябуулжа, амжалта туйлаба. Бэлэдхэлэй пунктнуудта 482 мянган пүүд ороохо тушааха түсэб 900 мянган пүүд хүрэтэр дүүргэгдэбэ. Тэдэнэй дундаһаа онсо шалгарһан ажахынуудые тоолохо болоо һаа, «Искра» колхоз 21 мянган центнер, «Маяк» колхоз — 19 мянга, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз — 19 мянга, Калининай нэрэмжэтэ колхоз — 11 мянга, «Улаан Оронго» колхоз — 10 мянга, Онохойн совхоз — 13 мянган центнер таряа гүрэндөө тушааба.

Управлениимнай ажахынууд городой болон хүдэлмэришэдэй тосхонуудай ажалшадта 3 мянга шахуу тонно хартаабха худалдажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Мүн овощ нёдондо жэлэйхиһээ һурагтүй ехээр худалдагдаба.

Колхоз, совхозуудаймнай хүдэлмэришэд арга боломжонуудаа хаража үзөөд, гүрэндөө үшөө 25 мянган центнер таряа нэмэжэ худалдаха гэжэ шиидэһэн байна. Тиигэжэ мүнөө 4 мянган центнер ороохо Эхэ орондоо тушааба.

Эдэ амжалтанууд управлениимнай колхоз, совхозуудай хүдэлмэришэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй тон ехэ оролдосо гаргаһанай гэршэ боложо, таряан ажалай болон мал ажалай продуктнуудые саашадаа бүри ехээр абаха арга боломжотой байһыемнай элирхээлэн харуулна. КПСС-эй ЦК-гай, мүн Н. С. Хрущевой зүбшөөлые хараадаа абажа, колхоз, совхозууд таряалангайнгаа газарай хубаарилгые шэнэдхэн һайжаруулна, наукын туйлалта, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэнэ. Тиигэжэ шэниисэ тарилга 12,7 мянган гектараар үргэдхэгдэжэ, нёдондо жэлэйхиһээ 40 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байна. Горох тарилга 850-һаа 2600 гектар, кукуруза тарилга 7 мянгаһаа 8 мянган гектар хүрэтэр үргэдхэгдөө. Мүн 400 гектарта хартаабха таригдаа. Шэнэ газар элдүүрилһэнэй, бага ургаса үгэдэг ургамалнуудые болюулжа, намарай паар ехээр хахалдаг болоһоной ашаар гол шухала ургамалнуудай тарилгые үргэдхэхэ аргатай болообди.

Үнгэрһэн хабар сагай уларилай таагүй муу байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Имагтал хүдэлмэришэднай оролдосото ажалаараа бүхы бэрхэшээлнүүдые дабажа гараа. Колхоз, совхоз бүхэн хабарай тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаһан гээшэ. Таряанай баян ургасын түлөө ехэ тэмсэлэй урда тээ партийна комитет, үйлэдбэриин управлени, колхоз, совхозуудай партийна организацинууд хэдэ хэдэн шухала хэмжээнүүдые абаһан байна. Таряа хуряалгада бүхы техникээ һайнаар бэлэдхэхэ, ороохото ургамалнуудые амяарлан хуряалга, комбайнуудые бүлэг бүлэгөөр хэрэглэхэ талаар түрүү дүй дүршэлдэ механизаторнуудые һургаха мэтын шухала асуудалнууд парторганизацинуудай гол анхаралда байһан гээшэ. Тиигэжэ бүхы ажахынуудтамнай тракторист болон комбайнерай мэргэжэлдэ 313 хүн нэмэжэ һургагдаа.

Колхоз, совхозуудай партийна организацинууд таряа хуряалгын үедэ хүдэлмэришэдэй дунда ниитэ политическэ хүдэлмэри ябуулха, түрүү дүй дүршэл бүгэдын шадабари болгохо, мүрысөөндэ түрүүлһэн звено, бригада, агрегадуудта дамжуулгын Улаан туг барюулха талаар хараалһан хэмжээ ябуулгануудаа һайнаар бэелүүлжэ шадаа. Энэ талаар В. П. Чистяковой толгойлдог «Маяк» колхозой партийна комитет онсо шалгарһан байна. Тус колхоздо социалис мүрысөөн, ниитэ политическэ хүдэлмэри илангаяа һайнаар табигданхай. Механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлжэ, «СК-6» комбайнаар 5 үдэрэй туршада 65 гектар хадаһан хүн 30 түхэриг, «СК-3» комбайнаар 35 гектар хадаһан механизатор 15 түхэриг шан абадаг байгаа. Энэ урмашуулгын ашаар тон олон механизаторнууд жэшээтэ һайнаар хүдэлмэрилөө. Комбайнернууд Дмитрий Михалев, Трифон Милютин, Георгий Чистяков болон бусад хэдэн дахин шанда хүртэһэн байна.

Байгша оной намар хура бороогоор элбэг байжа, таряа хуряалгада ехэ һаад ушаруулба. Ургуулһан таряагаа гээлтэ хоролтодо оруулхагүйн тула хүн бүхэн оролдосо ехэтэйгээр, үнэн сэхээр ажаллаха хэрэгтэй байгаа. Таряа хуряалгын шанга тэмсэлдэ шармайн ороһон түрүү хүнүүд тухай хэлэхэ болоо һаа, үнэн сэхэ ажалаараа алдар солотой болоһон механизаторнууд манай управлениидэ тон олон. Калининай нэрэмжэтэ колхозой коммунист-комбайнер К. А. Саловаров 224 гектарай таряа хуряажа, олоной магтаалда хүртөө. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комбайнернууд нүхэд Болонев, Минеев тус бүридөө 200 гектар таряа хуряагаа.

Управлениимнай хартаабха болон овощ ургуулагшад энэ жэлдэ баһал һайн амжалта туйлаһан байна. Үнгэрһэн хабар үйлэдбэриин управлениин партийна комитедэй пленум дээрэ хартаабха тарилгые үргэдхэхэ асуудалаар КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хандалга зүбшэн хэлсэгдэһэн юм. Тэндэ ажахы бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэд хартаабха тарилгаар абаһан уялга тухайгаа хэлээ һэн. Тиигэжэ хартаабха тарилга 400 гектар хүрэтэр үргэдхэгдэхэ гэжэ шиидхэгдээ бэлэй. Мэдээжэ хартаабхашан Акулина Федоровна Мильгунова 90 гектар талмайн га бүриһөө 110 центнерһээ доошо бэшэ хартаабха абахаб гэжэ үгээ үгөө һэн. Мүнөө хэлэһэн үгэнь хэрэг дээрэ бэелүүлэгдэжэ, тэрэ талмайнгаа гектар бүриһөө 126 центнер хартаабха абаба. Нүхэр Мильгуновагай ажалладаг Онохойн совхоз гүрэндэ хартаабха тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, ерэхэ жэлдэ хэрэгтэй үрэһээ гүйсэд хааба.

Управлениимнай ажахынуудай таряа, хартаабха, овощ хуряалгада город болон хүдэлмэришэдэй тосхонуудһаа эльгээгдэһэн хүдэлмэришэд, алба хаагшад, студентнүүд, һурагшад тон ехэ туһа хүргэбэ. Энэ хүдэлмэридэ эдэбхи ехэтэйтээр хабаадалсаһан багшанарай училищиин, культурно-гэгээрэлэй һургуулиин, түмэр замай техникумэй студентнүүдтэ, совнархозой автомобильна ажахынуудай, «Главвостсибстройн» Буряадай трестын жолоошодто ехэ баясхалан хүргэнэбди.

Колхоз, совхозуудай хүдэлмэришэд таряа хуряалгаяа амжалтатайгаар үнгэргэхэ зуураа, ерэхэ жэлэйнгээ тарилгада анхарал хандуулжа байна. Энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ намарай паар хахалагдаба. Бүхы ажахынуудта таряанай, хартаабхын үрэһэ хүрэнгэ хаагдана. Хүрэнгын ороохо түргөөр сэбэрлэжэ, ургасын шанарта хүргөөд нарин хадагалгада тушааха гээшэ ажахы бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй гол зорилго болоно.

ОЛОНОЙ НЮДЭН ХУРСА!

Партийно-гүрэнэй хиналтын хуудаhан №5

ЭЗЭН ЁhООР ХАНДАНА

1963 оной эхээр промышленна предприяти, барилга, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта арадай хиналтын бүлэгүүд, постнууд байгуулагдаад, хүдэлжэ эхилhэн байгаа. Гансахан Улаан-Үдэ городой Советскэ район соо партийно-гүрэнэй хиналтада туhалха 80 бүлэг, 45 пост байгуулагдажа, тэрэнэй ажалда 1000 шахуу хүн хабаадалсана.

Имэ бүлэг, постнуудай бии болоhонhоо хойшо 6—7 hарын үнгэржэ байбашье, тэдэнэй олонхинь хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэн, бага зэргын дүй дуршалтай болоод, ажал хэрэгтэ нүлөөлнэ, туhа хүргэнэ.

«Электромашина» заводто 26 хүнhөө бүридэhэн партийно-гүрэнэй хиналтада туhалха бүлэг апрель hарада эмхидхэгдээд, тэрэнэй түрүүлэгшээр эдэбхитэй инженер, КПСС-эй гэшүүн Клавдия Алексеевна Коновалова hунгагдаа hэн. Бүлэгэй байгуулагдаhан сасуу эндэхи олон хүдэлмэришэд тэрээндэ элдэб асуудалнуудаар хандадаг, үгышье hаа—өөhэдынгөө hанамжа дурадхал оруулдаг. болоhон байгаа. Тиимэhээ бүлэгэй гэшүүдэй уялгануудые хубааха баатай болодоо hэн. Заримаиинь продукциин шанар хинан шалгаха, нүгөөдүүлынь — материал, энерги алмаха асуудал шиидхэлсэхэ, бусадынь техникэ, түхеэрэлгэ зүбөөр, хүсэдөөр ашаглаха хэрэгтэ кабаадаха — иимэрхүүгээр бүлэгэй гэшүүдэй уялганууд хубаагдажа, хүн бүхэндэ үйлэдбэриин тусхай участок даалгагдажа үгтэhэн байха.

Уялгануудаа игэжэ хубаахада, гэшүүн бүхэнэй хүдэлмэри тодорхой, тусхай шэглэлтэй болоно бшуу.

Тэрэ үеэр элдэб хэб бүтээхэ, тэрэниие ашаглаха талаар олон дутуу дунданууд заводто тохёолдодог байба. Ушар юуб гэхэдэ, заводой үйлэдбэридэ янза бүриин хэбүүд хэрэглэгдэдэг юм. Автокран, электродвигательнүүдые бүтээдэг болоhонhоошье хойшо эндэ хамта дээрээ 2 миллион гаран түхэригэй сэнтэй 500 хэб хэгдэhэн байна. Тиихэдэ зарим хэб 3 мянга гаран түхэригтэ болодог юм. Имэ үнэ сэнтэй зүйлнүүд хаанашье бүридхэлдэ абтадаггүй, тэрэнэй түлөө хэншье харюусадаггүй байгаа. Олон ушарта хүсэд хэгдэжэ дүүрээдүй хэб миин орхигдоод, ашаглагдангүй хаягдадаг байhан. Ондоогоор хэлэбэл, зарим хүдэлмэришэд, мастернууд, цехүүдэй начальнигууд үйлэдбэриингөө шухала хэрэгсэлдэ эзэн бусаар хандадаг байгаа. Энээн тушаа урдань хэдэ дахин суглаан, зүблөөнүүд дээрэ хэлсэбэншье, хубилалта болодоггүй байhан.

Харин кран бүтээдэг цехэй хүдэлмэришэд Бесараб, Переметин гэгшэд нэгэтэ бүлэгэй түрүүлэгшэдэ ерэжэ, энээн тухай хөөрэбэ. Шалгаад үзэхэдэ, нээрээшье тиимэ байгаа. Шалгагдаhан 30 шэнэ хэбэй 18-иинь голодоhондо гаргагдан, инструментальна цехтэ бусаагдаад, дахинаа хэгдэhэн байха.

Энэ ушар цехэй инженернүүд, технигүүдэй, хүдэлмэришэдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, голодоhо гаргагшад хурсаар шүүмжэлэгдээ hэн. hүүлээрнь партийно-гүрэнэй хиналтада туhалха бүлэгэй суглуулhан материалнуудаар заводой директор тусхай захиралта гаргажа, элдэб хэб, түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ, ашаглаха хэрэг гуримшуулагдаа. Энээнэй ашаар хэдэн арбаад мянган түхэриг гүрэнэй зөөри алмаха арга олдоо.

Тэрэшэлэн электро-гагналгын хүдэлмэри hайжаруулха талаар түе бүлэг ехэхэн оролдолго гаргаа. Зарим хүдэлмэришэдэй гагналгын технологи хазагайруулдаг ябадал, мүн бусадшье дутагдалнууд шалгалтаар элирүүлэгдэжэ усадхагдаа. Мүнөө электро-гагнууршад тусхай шалгалта гаража, дипломуудтай болоhон. Гагналгын технологи hайса мэдэхэгүй хүдэлмэришэд ондоо ажалда оруулагдаа. Гагналгада хэрэглэгдэдэг бүхы түхеэрэлгэнүүд заhабарилагдажа, шэнэ юумэнүүд хэгдээ.

Партийно-гүрэнэй хиналтада туhалха бүлэг бусадшье олон асуудал шиидхэлсэнэ. Вагонуудые ашаалха, ашааень буулгаха үедэ сагаа гээдэг ябадал зайсуулха, ажалшадай гомдол, бэшэг хаража үзэхэ хэрэг гуримшуулха асуудалнууд партийна суглаан, партбюрогой заседани дээрэ харагдаhан байна. Мүнөө заводто ерэhэн захилнуудай дүүргэлтэ шалгагдана.

Тэрэшэлэн шэлэй механизированна заводто байгуулагдаhан бүлэг hайнаар ажаллана. Энэ бүлэгтэ 19, постнуудта 39 хүн hунгагдаа юм. Тэдэниие газогенераторна станциин начальник Георгий Сергеевич Горбатенко, заводой ажал, салингай таhагай начальник Сергей Демидович Соловьев гэгшэд толгойлно. Эдэ нүхэд тус заводто 20 гаран жэл ажаллажа, үйлэдбэреэ hайса мэдэхэ болоhон. Тиимэhээ бүлэгэй хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэн, шухала шухала асуудал саг соонь зүбөөр шиидхэнэ.

Шэлэй завод шэнэдхэн хубилгагдажа байнхай юм. Шэнэ цехүүдэй байранууд баригдана. Дүрбэн жэлэй туршада олон шэнэ, шухала түхеэрэлгэнүүд асарагдана. Шалгалта болоhон үдэр хамтадаа хахад миллион шахуу түхэриг сэнтэй элдэб түхеэрэлгэнүүд асарагдаад, эндэ тэндэ буулгагданхай, hалхи бороодо орожо, hандаржа хэбтэhэн байгаа. Зарим түхеэрэлгэнүүд вагонуудhаа буулгагдахадаа эбдэржэ, хэрэглэхын аргагүй болошонхой.

Эдээн тухай заводой хүтэлбэрилэгшэд, нэн түрүүндэ директорэй орлогшо Балилес, главна механик Кондрашов, механик Таштомиров, инженер Разумовский гэгшэд (эдэ нүхэд абтаhан түхеэрэлгэнүүдэй түлөө харюусалгатай зон) hайн мэдэhэн аад, hаналаа табидаггүй байба. Ниитын шалгагшадай ерэхэдэл, заводой дирекциин тусхай захиралтаар шэнэ түхеэрэлгэнүүдые хадагалха хэрэг гуримшуулагдаа. Харин эдэнэй ерэхые хүлеэжэ байhанай хэрэггүй байгаа бшуу.

Бүлэгэй гэшүүд шэл амhартануудые бүтээдэг цехэй хүдэлмэридэхи дутуу дунданууды, тэрэнэй начальник Птицынэй түсэбэй дүүргэлтэ худалаар гаргадаг байhые элирүүлжэ, гэмтэдтэнь зэмэ тохоо.

Теэд партийно-гүрэнэй хиналта дутуу дунданууды элирүүлхэ, гэмтэдые хэhээхэhээ гадна, мүн хүдэлмэрилэгшэдэй дутагдалнуудаа усадхахадань туhалжа байха зорилготой.

Бүлэгэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Соловьев заводой бүтээhэн бэлэн продукциин хадагалагдаса тушаа hанаата болодог байгаа. Ушар юуб гэхэдэ, эндэ үйлэдбэрилэгдэhэн элдэб шэл складта буруугаар табигдажа эбдэрдэг, тэндэнь эмхи гуримгүй байдаг байгаа. Хүдэлмэришэдтэй зүбшэжэ, хөөрэлдэhэнэй hүүлээр нүхэр Соловьев отололго-эмхидхэлгын цехэй начальник Улитинада hанамжа дурадхалаа хэлэжэ, ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэнь туhалаа.

Иимэрхүү оролдолгын hайн жэшээнүүдые заводой партийно-гүрэнэй хиналтада туhалха бүлэгэй хүдэлмэриhөө олоор харуулжа болохо.

Эндэхи партийно-гүрэнэй хиналтада туhалха хоёр бүлэгэй хүдэлмэриин зарим дүн дээрэ тогтобобди. Ажал хэрэгээ зүбөөр эмхидхэжэ, олониитын эдэбхи үүсхэлдэ түшэглэн ажалладаг бүлэгүүд үйлэдбэреэ hайжаруулха хэрэгтэ ехээр нүлөөлдэг болоо. Игэжэ хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд завод, фабрикынгаа ажалда эзэн ёhоор хандан, хүдэлмэреэ бүри hайжаруулха гэжэ оролдодог, hаналаа табидаг боложо байна.

Энэмнай үйлэдбэри эрхилхэ хэрэгтэ ажалшадые үргэнөөр хабаадуулха гэдэг Коммунис партиин оролдолгын гүн ехэ удхатай байhаниие үшөө дахин элишэлэн харуулна.

И. ПЕТРОВ,
Улаан-Үдэ городой Советскэ районой партийно-гүрэнэй хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

Аша үрэтэй шалгалта

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо (Баргажан) эмхидхэгдэhэн партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туhалха бүлэг (түрүүлэгшэнь Б. У. Раднаев) хүдөө ажахын артелиин саашадаа хүгжэхэ, ниитын адууhа малай тоо толгой олошоруулха, үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ болон бусад асуудалнуудта анхарал горитойгоор хандуулна. Эндэ 42 хүнhөө бүридэhэн бүлэг бии юм. Эдэнэй тоодо гурба-гурбан хүнhөө хамтарhан 9 пост ороно.

Зунай сагта бэлшээн таргалуулха мал зүбөөр эдеэлүүлхэ, адууляха гээшэ ехэ удха шанартай. Шэгнүүрэйнь нэмэлгэ энээнhээл дулдыдадаг ха юм. Тэрэниие хараадаа абажа, бүлэгэй гэшүүд гүүртэ, отара дээгүүр ээлжээгээр ябаhан, малшадай ажал шалгажа үзэhэн байна.

Бүлэгэй гэшүүн, барилгын бригадын бригадир Эрдэни Сергеевич Шагаев Хара-Хүшүүндэхи бэлшээгдэн таргалуулагдаха малай гүүртын ажал шалгаа. Мал адуулагша Евдокия Мухторовагай хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандадаг, малаа бэлшээридэ орой гаргадаг байhаниинь шалгалтаар элирүүлэгдэбэ. Тэрээнтэй hайса хөөрэлдэгдэhэн, ажал тухайнь партком, правленидэ дуулгажа, зохихо хэмжээн абтаа.

Колхозниигуудай мэдээсэлые үндэhэ болгон, эдеэ хоолдо гаргашалагдаха ороohо таряанай ямараар хадагалагдажа байhые шалгахада, 3 тонно хара тарян гутажа эхилhэн байгаа. Бүлэгэй дурадхалаар тэрэ тарян дахин сэбэрлэгдээ hэн.

Эндэхи колхоз адууhа малдаа үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө жэлhээ жэлдэ дүүргэдэггүй. Тэрээнhээ боложо, мал ажалай продукци, олзо доход багаар абтадаг, малынь гарзада ородог. Тиимэhээ үбhэнэй тоо хэмжээнэй хэр зүбөөр гаргагдажа байhые элирүүлхын тула бүлэгэй гэшүүд hуринүүдые дахин хэмжэжэ үзөө. Августын 14-дэ түрүүшынхеэ хэмжэхэдэнь, 760 центнер үбhэн дуташоо.

Энэ юун дээрэhээ болооб гэхэдэ, шагнал абаха зорилгоор зарим звенонууд бэлэдхэhэн үбhэсэ үлүү ехээр харуулhан, худал мэдээ хүргэhэн байгаа. Жэшээлхэдэ, Батор Галсановай звено 167 центнер үбhэ, Бадарма Баяваевай—67 центнер дээгүүр харуулhан байба. Гаргашыень өөhэдөө дааха, дутаhан 760 центнер үбhэ дахин бэлдэжэ тушаахыень хиналтын бүлэг тэдээндэ дурадхаа.

Түрүүшынгээ шиидхэбэри бэелүүлэн, хоёрдохёо шалгажа үзэхэдэнь, дутаhан үбhэ үлүүлэн бэлэдхэгдэhэн байба. Б. Галсановай звеногойхид түсэбhөө гадуур 57 центнер hурилhэн байна. Энэ шалгалта бүлэгэй түрүүлэгшэ нүхэр Раднаевай хүтэлбэри доро хэгдээ.

Хонхиноо тосхондохи бүлэгэй гэшүүд hүнэй тоhолигой процентые үе үе болоод лэ шалгажа байдаг. Энэ бүлэг уялгадаа харюусалгатайгаар хандана. Жэшээлхэдэ, 1500 үндэгэнэй гутажа байhаниинь элирүүлэгдээд, гэмтэ нюурнуудынь хэhээгдээ.

Мүн бүлэгэй гэшүүд колхозниигуудай үмсэдөө барижа байhан малай тооё шалгаа. Артелиин Уставhаа гадуур барижа байhан үлүү малаа худалдахыень колхозниигуудта дурадхагдаа.

—Эдэ үдэрнүүдтэ бүлэгэй гэшүүдые суглуулжа, ниитын бодо малай, хонидой болон гахайн тоо шалгажа үзэхэ түсэбтэйбди,—гээд бүлэгэй түрүүлэгшэ нүхэр Б. У. Раднаев хөөрэнэ.

Д. Болхоев,
манай тусхай корр.

КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ

Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахыда хартаабха муугаар хуряажа, гүрэндэ тушаажа байhан тухай

Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахы городой эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй хэды ехэ туhа хүргөөшье hаань, хартаабхаяа муугаар хуряажа, гүрэндэ худалдажа байна гэжэ КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй партийно-гүрэнэй хиналтын комитет тэмдэглэбэ. 1963 оной сентябриин 30-най байдалаар эндэ үшөө арбаад гектар хартаабха малтагдаагүй байhаар. Тэдэнэр гүрэндэ 710 тонно хартаабха тушааха түсэбтэй байhан аад, мүнөө оройдоо 375 тонно бэлэдхэлэй пунктда оруулаад байна.

Отделениинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй хартаабха малталгын хойноhоо хиналта табяагүй дээрэhээ тэрэ ехээр гээгдэлдэ ороно, гектар бүридэ 15—20 центнер хартаабха үлэнэ гэжэ элирүүлэгдээ. Теэд хуряагдаhан газарта дахин малтаха хүдэлмэри hаял эмхидхэгдэжэ эхилээ.

Ажахын главна агроном нүхэр Емельянов, хоёрдохи отделениие эрхилэгшэ нүхэр Неустроев гэгшэд овощ хуряалгада харюусалгагүйгөөр хандажа, гектарай 120 центнер ургаса үгэмөөр 0,70 гектар помидор хуряангүй үлөөжэрхёо. Тэрэнэй эсэстэ 100-гаад центнер помидор гутаhан байна.

Хартаабха, овощ хуряаха, тэрэниие гүрэндэ худалдаха хэрэгтэ иимэ ехэ дутагдалнуудай гараhанай гол шалтагаан юун бэ гэхэдэ, Ивалгын хүдөө ажахын туршалгын станциин хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Стрелков, Медведев гэгшэд, отделениинүүдые эрхилэгшэд болон мэргэжэлтэд хартаабха, овощ саг соонь хуряажа абаха, гүрэндэ худалдаха тушаа ёhотоор оролдоогүй, аали нобшоор ажаллаhан гээшэ.

Хартаабха хуряалгада, гүрэндэ тушаалгада муугаар хандаhанайнь түлөө партийно-гүрэнэй хиналтын областной комитет нүхэд Стрелков, Медведев гэгшэдтэ зааhан байна.

Хартаабха хуряаха хүдэлмэриие ёhотоор ударидаагүй, тэрэниие малтахадаа, ехэ гээлтэ гаргаhанайнь түлөө, мүн помидор хүсэдөөр хуряажа абангүй гутааhанайнь түлөө ажахын главна агроном А. М. Еме... нова 100 түхэригэй ала... хоба.

Хартаабха хуряалгын х... hоо саг үргэлжэ хиналта ... бингүй, гээлтэ ехээр гарг... гүрэндэ тушаалгые му... эмхидхэhэн ажахын дүрба... отделениин эрхилэгшэ А. Бурлаковта 60 түхэригэй ... тохогдобо.

Хоёрдохи отделениие ... лэгшэ нүхэр Неустроев гэ... помидор гутааhанайнь т... туршалгын станциин парт... комитедэй зүбшэн хэлс... партийна талаар хэhээhэн... анхаралдаа абажа, тэрэнэй ... хыда оруулhан гэрэыень ... жэ абахые туршалгын стан... дирекцидэ дурадхаба.

Октябриин 5 хүратар г... дэ хартаабха худалдаха ... бөө сүм дүүргэнэ, мүн... малтагдаhан газарта харта... дахин малтаха эрилтэ пар... но-гүрэнэй хиналтын облас... комитет туршалгын стан... дирекцидэ табиба.

Мал тушаан абаха гурим бүдүүлигээр хазагайруулагшад хэhээгдэбэ

Улаан-Үдын мал шахаха совхозой Кабанскын бэлэдхэлэй пункт адуу мал тушаан абажа, тэрэниие шахан таргалуулха талаар ямаршье бэлэдхэлгүй байна гэжэ КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй партийно-гүрэнэй хиналтын комитет тэмдэглэбэ. Эндэ малай байра hайса түхеэрэгдээгүй, байрань үүдэ үрхэгүй, хушалтань гоожодог байха юм. Мал эдеэлүүлхэ, уhалха хобоо, кормушка байхагүй. Малые шэгнэхэ шэгнүүрынь 1961 онhоо хойшо шалгагдаагүй, жэбэршэhэн байна. Тэндэ малые шэгнэhэн тухай тусхай журнал байхагүй.

Бэлэдхэлэй пунктые даагша нүхэр Новажонов мал тушаан абаха гурим бүдүүлигээр хазагайруулна. Мал тушаадаг хүнүүдтэй арсалдаанай гарахада, акт табидаггүй, малай тарган туранхайе тодорхойлхын тула арсалдаанай гарахада, мал үүсэлжэ туршадаггүй. Жэшээнь, Шергинскэ совхозой тушааhан 10 толгой гахайн тамирые тодорхойлходо арсалдаанай гарахада, үүсэлжэ үзэнгүйгөөр, бултыень гадаргань бусаагаа.

Бэлэдхэлэй пунктые даагша нүхэр Новажонов Кабанскын үйлэдбэриин управлениин ажахынуудhаа гахай тушаан абахадаа, саг үргэлжэ тамирыень буруугаар тодорхойлдог, шэгнүүрыень дарадаг гэжэ элишэлэгдээ.

Тэрэнhээ гадна нүхэр Новажонов өөрынгөө уялгада харюусалгагүйгөөр хандажа, пунктдаа 5 гахай үхүүлhэн байха юм.

Кабанскын бэлэдхэлэй пунктда иимэ ушар юун дээрэhээ болооб гэхэдэ, Улаан-Үдын мал шахалгын совхозой дирекци, нэн түрүүн совхозой директор нүхэр Мошкович, хиналта табяагүй байшоо. Совхозой 3-дахи отделениие эрхилэгшэ нүхэр Петренко энэ пунктын хүдэлмэриие хинаха байгаад, эндэ оройдоошье ерэдэггүй, хүдэл... риинь хинадаггүй байба.

Мүн «Скотооткорм» трес... (эрхилэгшэнь нүхэр Щерба...) хүдэлмэрилэгшэд пунктнуу... байдалые тон hулаар ша... даг.

Колхоз, совхозуудhаа ... абахадаа, мэхэ гохо гарга... малай шэгнүүр, тамирые ... жа байhанайнь түлөө Каб... скын бэлэдхэлэй пунктын ... ша нүхэр Новажоновые туш... hаань гаргажа, тэрэниие ... ловно харюусалгада хабаа... хые республикын проку... даалгаха гэhэн тогтоол пар... но-гүрэнэй хиналтын облас... комитет абаба.

Улаан-Үдын мал шаха... совхозой директор нүхэр М... кович, «Скотооткорм» трес... эрхилэгшэ нүхэр Щерба... гэгшэдтэ бэлэдхэлэй пункт... дай хүдэлмэриие саг үрга... хинан шалгажа, тэндэ бии ... гаа дутагдалнуудые дары ... хаха эрилтэ табигдаа.

Тархайн хөөрэлдөөнhөө

I.

Тархай. Манай ажабайдалда эгээн зэбүүсэмэ хоротой юун бии гэжэ hананаш?

Соохор Содбо. Үбшэлэлгэн ааб даа.

Тархай. Үгы даа. Арайл таажа бираагүйш, алад саашань бодожо үзэ.

Соохор Содбо. Капитализмын үлэгдэлнүүд лэ хамагhаа ехэ хоротой ха даа.

Тархай. Оо даа, одоол таагаа байнаш. Тингээ hааш, үшөө нэгэ асуудал: энэ хорото үлэгдэлнүүд соохоо эгээл хоротойнь юун бэ?

Соохор Содбо. Үмсэрхүү hанаан, үмсын зөөрэөр дашууралга.

Тархай. Зүб даа, зүб. Сортоотой бэрхэ Соохор Содбо гэжэ дэмы суурхаагүй байнаш... Зай, дам саашань лаблажа үзэе. Энэ үмсэрхүү hанаан, үмсын зөөри гээшэ яахадаа эгээл хоротой болохо юм?

Соохор Содбо. Үмсэлиг hанаатай хүн гээшэ мурюу мал, мушхуу модон шэнги. Хамтын зөөриин хайшаншье гэжэ байгаа hаа, тиимэ хүндэ хамаагүй. Үмсэлиг hанаагаа тэдхэхэ гэжэ үшөө арадай зөөри тээшэ hарбагашаха. Һарбагашаад, үшөө hарбайhанаашье абажа hалаха (энэ муухай гарыень таhара сабшаhайб!).

Тархай. Яаhан зүб хэлэнэ гээшэбта. Зай, теэд яахадаа игэжэ hарбайха болоо юм? Али урда жэлнүүдэйхидэ орходоо тулюураар ажаhууна гү?

Соохор Содбо. Үгы даа, үгы. Жэл ошохо тудам улам hайнаар ажаhууна. Теэд үмсэлиг hанаан гээшэ иимэл айхабтар хобдог хомхой байна бшуу.

Тархай. Тиимэшүүл ниитын зөөриин ашна үреэр жаргажа hуунабди гэжэ мэдэнэгүй гээшэ гү.

Соохор Содбо. Мэдэнэгүйшье гэжэ яажа болохоб. Юрэдөөл ниитын зөөридэ туhа нэмэри оруулхын орондо, харин гар хүрэжэ, али болохоор хулгайлжа ябана бшуу даа. Тиимэшүүлтэй шангаар лэ тэмсэхэ, тэмсэхэ, тэмсэхэ... Эндэ олониитын эмхинүүд туhалха юм бэзэ. Зүгөөр шанаагаа тулаад лэ, hуумга унташаhан тушаалтад бии хал даа. Имэшүүлтэй баhа тэмсэхэеэ, Тархай, бү мартаарай.

Тархай. Үгы, hуумга унтаhан ноёдшье барагтай. Тэрэл үмсын зөөриин хойноhоо шунаашад, хамтын зөөриие хамаагүй үреэшэд юунhээшье муухай, хоротой байна. Энээн тухай хүн зомнай яhала мэдэжэ, ойлгожо байна гээшэ ааб даа. Тэмсэхэдэмнай лаб туhалхашье байха. Юундэб гэхэдэ, хамтын зөөриhөө харамтай нангин юумэ гэжэ үгы бшуу. Хамтын зөөриин лэ хүсөөр хамагаа хүсэжэ, жаргажа hууна ха юмбибди.

II.

Мархай. Эгээ мүнөө үмсын ажахыгаар үлүүсэ дашуурhан, ороohо тарян, үбhэ hолоомонhоо эхилээд, ниитын зөөриие убайгүйгөөр хулгайлагшадые хайра гамгүй элирүүлхэ саг тулажа ерээ. Зоной алтан зөөриие хайрлахагүй этэгээдүүдтэ ямаршье хайра байха ёhогүй. «Үмсэлиг лэ сэдьхэлhээ муухай сэдьхэл үгы. Энээниие хэзээдэшье бү мартаарай, хододоо hэримжэтэй ябаарай» гэжэ Алсагар Мархай үбгэн баабаймни 1930-аад онуудта нюдарган баяшуултай тэмсэжэ ябахадаа, яашагүй арюун нангин үгэеэ айлдаhан юм. Энэ үнэтэ үгэнүүдэйнь үзэг бүхэниие үнэхөөр дүүргэхэ тангаригтайб. Хэхэ ажалшье хэмгүй ехэ байна даа. Зон нүхэднишье зохихо туhаламжа үзүүлнэ бэзэ.

...Һаяшаг лэ Мухар-Шэбэрэй аймагаар ябаа hэм. «Забайкалец» колхоздо Соловьев гэдэг хүн аяар тонно үлүүтэй ноohо хулгайлан үбэршэлөөд, олоhоо мүнгэеэ райпотребсоюзай бэлэдхэлшэ Яковлевтай хубаажа эдиhэн байгаа бшуу. Юушье ядажа, дутажа hуугаа бэшэ аад лэ, яаhан улайха нюургүй, убайлха hэшхэлгүй хомхой хобдог «амитад» гээшэб! Абаhаар лэ хэрэгыень аймагай прокурорто барюулаа hэм. Баhа XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой кладовщик Утенков 160 килограмм ороohо таряа ямаршье саарhагүйгөөр, өөрөө мэдээд лэ, Федоров, Пантелеев гэдэг танилнуудтаа үгэжэрхиhэн байгаа. Зоной улаан зөөридэ яагаа hүби hүрхэйгөөр ородог юм!

Мүн Погранична совхозой кладовщик Гвоздева гэдэг 734 центнер ороohо таряа хаанашье бэшүүлэнгүй, «үлүү гаргажархиhан» байба. Энэ ниихэдэ яаха гэhэн байба гээшэб? Үмсэдөө хэрэглэхэ, үбэршэлхэ гэhэн hэдэлгэ бшуу.

Гүрэнэй, арадай алтан зөөридэ сэхэ гар хүрөөшэд эдэл гээшэ! Эдэниие дары элирүүлээд лэ, хуулиин харюусалгада хабаадуулхыень зууршалаад ерээб. Т... гүйдэ аргагүй ха юм. Баhа ... дөө хэтэрмэ олоор үхэр ма... ряад, баяжахаяа хүсэдэг. ба... надаг, ажал хэхэ болоо hаа, ... хойгуур тойрожо гарадаг, ко... ниитын зөөри болоо hаан... хомхой хобдогоор, тэбэри... реэр, килограмм килограм... хулганаан хархадал, хулга... hуулидаг — иимэ заримууд... Хориин «Коммунизм» кол... гэшүүн Д. Дашинимаев ... ямар үзэмжэгүйб. Үм... дүн хамта аяар 5 толгой ... бодо малтай, 3 гахай, 5 хон... галуу, 20 тахяатай. Багахан... нюдарганай шэнжэтэй бшуу. ... хэлыньшье тиимэрхүү. Д. ... нимаев колхоздо бригадиртаб... үмсынгөө олон энэ малайнга... hоhоо яба ябаhаар, сэдьхэлэ... баана.

— Энэ олон малаа яажа ... жэдэг хүмши? — гэжэ hонир... до:

— Усадьбынгаа үбhөөр,— ... ама алдаа hэн. Үнэн дээрэ... тиимэ юумэ байха юм. Ко... ниитын газар дээрэхи үбhэ ... гаса хулгайлаа юм ааб да...

Ямаршье олон мал бар... яршагтай муухайгаар бэеэ ... hон хүн гээшэб!

«Өөрөөл hайн hуугаа ... өөртөө, өөртөөл»—гэжэ ... уладууд сэдьхэдэг, амяа ха... ахир ябадал гаргадаг ... Үсөөрэг иимэшүүл. үгы бол...

СУХАЛТАЙ ХАЙД...
бэшэжэ абаба.

ХАДХУУР МҮРНҮҮД

1. ТООГ ДЭЭРЭ

Ороohон хадын
Орой дээгүүр шэртэгты,
Урса гэрhээ шэнгеэр
Утаан гаранал—харагты!

Үгы, энэш юун гээшэб?
Үжэhэн үнэр хаанаhааб?
Амтан эдеэнэй дээжэ
Алтан тарян гутанал даа.

Ходол энээгүүр ябадаггүй,
Колхозой ноёд, хаанабта?
Ороohон хадаhаа забдагүй
Утаан гаранал—харагты!

2 ГАЗАР ЭХЫН ГОМДОЛ

Тарган зузаан сээжэ дээрэм
Тарян ургаа бэлэйл даа.
Шэмэ амтан шүүhыем
Шэмэн тэрэ надхаал даа.

Баян дэлгэр ургасадаа
Баяртайл hэм.
Баатар эздыень хүлеэжэ,
Байгшал hэм.

...Хуряалга эхилээ дээрэмни.
Хуугай шууяан замхаагүй.
Харин тнибэшье гомдолни
Хизааргүй даа, хизааргүй:

Бухал hолоомо доогуур
Боолто боолтоор гээгдэhэн
Таряа эдеэд малнууд
Тэhэржэ үхэhэн гээ.

Арбай залаа хоолосууд
Алтан шоройтойм худхарна.
Һалхин, бороо, шубууд
Һалахагүйгөөр добтолно.

Тамир шэмээрни тэнжэhэн
Тарян хүүхэм хайратай,
Газар эхын шэбэнэhэн
Гашуудал үгэшье хайратай.

3. ГАХАЙН БАЯР

Эзэмни «ута гартай» хүн,
Эгээ намдаа дуратайхан,
Тугал, тахяа, бидэнээ
Туhатайл шолмод гээ.

Хэнэйшье үзөөгүй байхада,
Хэшэг ургасын амтые,
Аржагар шара шэниисэ
Амаараа дүүрэн жажалнаб.

Мэшээг ороohон юум даа,
Миниш хото гайтайл юм.
Һүни эзэн бусахадаа —
Һула бэшэ, «олзотой» юм.

Мяхыем бараад эзэмни
Маажан хүхидэг зантай,
Өөхэ тоhо зузаандаа
Өөрөөшье баяртайб.

Г. Дашабылов.

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тоог дээрэ аяар 60 центнер ороohо тарян гутаhан байна.

(Редакцида ороhон мэдээсэлнүүдhээ).

Торийн совхозой зарим хүдэлмэришэд үмсэдөө хэмhээ гадуур олон гахай барина.

ХЭМЖЭЭН АБТАБА

Гэгээтын бригадын тоог дээрэ обоолоотой хэбтэhэн таряанай шанар шалгажа үзэхэдэ, тэрэ халажа, доогуураа ургажа эхилhэн байгаа.

Эндэхи отделениин эрхилэгшэ нүхэр Раднаев, тоогые даагша нүхэр Лайданов гэгшэд таряагаа гутаангүйгөөр хадагалхын хойноhоо анхаралаа хандуулдаггүй байшоо. Тэндэ хүдэлдэг 20 hурагшадые ондоо хүдэлмэридэ эльгээhэн байгаа.

Зэдын үйлэдбэриин управлениин партийно-гүрэнэй хиналтын комитедэй шалгалта хэhэнэй hүүлээр, таряае гутаахагүй хэмжээн абтаа.

М. Константинов.

Хинагшадай анхаралда

Анаагай совхозой 3-дахи фермын тоог дээрэ обоо собоо ороohо тарян сугларанхай. Теэд таряниие түргөөр сэбэрлэжэ, гүрэндөө худалдаха, үрэhэ хүрэнгэдэ хааха хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Тоог дээрэнь нэгэшье хушалта, далабша байхагүй. Тиимэhээ таряаниинь хура бороодо ехээр нороод, гутажа эхилээ. Обоолоотой тарян доpohoo ургажа, хэдэн арбаад центнер алтан шара шэниисэ хосороо.

Тоог дээрэнь ороohо таряа сэбэрлэдэг гурбан машина бии. Гансахан «ОС-34» маркын машина халаан соо 120 центнер таряа сэбэрлэхэ бүтээсэтэй аад, гүйсэд hайнаар ашаглагданагүй. Тэрэ машинаар сүүдхэ соо оройдоол 80—90 центнер сэбэрлэнэ. Тиимэ машинануудынь оройдоо нэгэ халаанда хүдэлгэгдэнэ.

— Ороohо таряантнай яахадаа игэжэ гуташооб,— гэжэ тоогые даагша Даша-Дондок Жана... асуухада:

— Иимэ ехэ тарянhаа гу... гэжэ байдаг юм гү? Жэл бүри ... ушар болоод лэ үнгэржэ ... hүниин халаанда хүдэлхэ ... дуталдана,—гээд hанаа амара... рюусана.

Таряа хатааха түхеэрэлгэ ... ондо тодхогдоод, мүнөө болотор ... лалгада оруулагдаагүй байhаар. ... рэниие тодхоохын тула хэды ... мүнгэн гаргагдаhан байгааб?

Мүн Ааланай мал шахадаг ... зой 2-дохи отделениин тоог ... ороohо тарян ехээр гута... Тэндэ ажалайнь эмхидхэл тон ... Сентябриин 29-дэ үглөөнэй 10 ... болотор тоог дээрэ хүдэлмэри ... дүй байгаа. Баhал хэдэн ... центнер тарян гутажа, ... мэтэ хара болошоод хэбтэнэ. ... үрэhэнэй амбаарай оеорой ... рилагдаагүйhөө боложо, доро... шэг мэшээгээр тарян ал... байна.

Анаагай, Ааланай сов... хүтэлбэрилэгшэд, агрономуу... шадай хүсөөр үргуулагдаhа... зоной зөөри — ороohо тарян... болзорто, хоролтогүйгөөр, гү... гөөр хуряажа абахын хэрэг... лаа багаар табина хэбэртэ...

Б. Ван...

Ажал хэрэгые зүбөөр эмхидхэлгын, КПСС-эй Программын болон Уставай эрилтэнүүдые, партиин, Советскэ правительствын директивэнүүд болон заабаринуудые ямаршье тушаалда байhан хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй тодо hайнаар дүүргэлгын хойноhоо партийна, гүрэнэй, олониитын хиналта табиха гээшэ мүнөө үеын эрхэ байдалда түрүүшын ээлжээнэй удха шанартай болоно.

(КПСС-эй XXII съездын резолюциhаа)

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур.
1963 оной октябриин 2.

Ажалай эмхидхэл—амжалтын түлхюур

...ХЭНЭЙ ГЭМЭЭР ХУРЯАЛГА УДААРНАБ?

...ээ хуряалга гээшэмнай кол... совхозуудай механизатор, та... ...н, бригадир, отделение даагша ... мэргэжэл шадабари, эдэбхи ..., тэдэнэй ажалай эмхидхэлые ...ха ёhотой шалгалта ха юм.

...агаа түргэнөөр баал болго... ...рэнии hайнаар хуряажа аба..., али ороохо таряа бэлэдхэлэй ...а зөөхэ гэхэ мэтэ бүхы ху... ...ие жэншэдгүй зүбөөр эмхид... ...лэй, машина техникын хүсэ ...той hайнаар элсүүлэн таби... ...э газарта амжалта түйлагдаха

...тэй хамта Кабанскын үйлэд... управлениин Оймороой совхо... ...нан түрүүн таряа хуряалгын ...ри hайнаар эмхидхэжэ, хүн ..., машина техникын хүсэ ... хэрэглэжэ шадаагүй гэжэ хэ... ...артай болоно. Ургаса хуряал... ...идхаhаа тээ урда совхозой ..., парткомой зүблөө зарлаад, ...ооhото ургамалнуудаа сен... ... 20 болотор хуу амяарлан ..., хуряажа абаха, мүн гүрэндэ ...дхалдаха уялга дүүргэхэ зо... ...ёба юм.

... тэрэ хараа түсэбынь хэр ...ргэжэ байна гээшэб?

...ө совхозой таряалан дээрэ 2000 шахуу га ургаса баал ...онхой, ехэнхинь хура бо... ...орожо, газартаа наалдашоод, ... эхилээ. Мүн 1000 гаран ...таряан эдеэшэжэ, ян хата... ...алхи, бороодо айража, hо... ... хухаран унажа захалаа. ... боложо, гүрэндэ таряа ... түсэб, уялгын дүүргэгдээ... ...hаниинь гайхалгүй. «Сентяб... 20 болотор гүрэнэй амбаарта ...ган нүүд ороохо оруулха» га... ...ганы саарhан дээрээ үлэжэ, ...тарэнь оройдоо 40 процент ...дээд байна.

...шалэн ороохо таряанай үрэhэ ... хартаабха малтаха, гүрэндэ ...ха хүдэлмэришье өөдэтэй ... ябаагүй. Түрүүшын хюрүү... ...аад байбашье, хартаабхын ... ехэнь газартаа хэбтэнэ. ... эдеэ гүрэндэ баhал hаянай ... эхилээ.

... аали нобшо ажалай ушар ...ан юун гээшэб? Эндэмнай ... техникэ, дүршэл шадаба... ... механизаторнууд яhала олон ... Теэд ургаса хуряалгаяа ...жэ хэрэгтэ юун hаад хэнэб?

...ын түрүүн отделенинүүдтэ ... эмхидхалэй hула, урдаа та... түсэб, уялга түргэнөөр дүүр... тодорхой хэмжээ абан, тэ... ...haha саргань бэелүүлжэ ша... ... эндэ элеэр харагдана. ... машина техникын муу... ...лдэгдэhэн, элдэб алдуу ду... ...нуудай гаргагдаhан дээрэhээ ... түрүүшын үдэрhөө ураг... ...өө. Ямар таряан хэды үдэр ...жа, хуряагдажа дүүрэхэб, ...нер бүхэн хэды хоногто хэды ...хаб гэжэ уридшалан тодо ... түсэб, график табиха, аг... бүханэй ябаха газарай марш... ...ээнhээ хараалагдаха ёhотой.

Харин Оймороой совхоздо тиимэ юумэ байхагүй. Бригадануудта таряан хаа хамаагүй, дайралдахысаал хуряагдана. Энээндэ совхозой главна агроном Г. Белоусов зэмэтэй. Хударын отделениин бригадир П. Орлов муу ургасатай шэниисэдэ 4 комбайн табяад, сэхэ хуряаха захиралта үгөө. Комбайн бүхэн үдэртөө 2—3 бункер таряа сохижо, тэдэнэй ороохо шэрэхээр табигдаhан 3 автомашина 4 үдэр соо миин шахуу байгаа. Тиихэдэ энэ таряалангhаань холо бэшэ гектарай 8—10 центнер гараха хадагдаhан шэниисэ гээлтэдэ орожо хэбтээ. Хэрбээ тэдэ 4 комбайнай хоёрыеньшье тэндэ табижа баал суглуулаа hаа, отделениинхид үнгэрhэн дүрбэн хоногто ороохо гүрэндөө элбэгээр худалдаха, ургасаяа гээлтэдэ оруулангүй абаха hэн.

Оймороой отделениин механизаторнууд сентябриин 20-ной үдэр 38 гектар горохой баал сугллуулан сохижо эхилээ. Теэд түрүүшын үдэрhөө таряа шэрэхэ машинын үгы байhан дээрэhээ, тэдэнь бүхэли үдэрөө миин байжа үнжөө. Харин энэ үедэнь главна инженер нүхэр Невзгодовой гэмээр совхозой түбтэ 5—6 автомашина юушье хэнгүй байгаа. Һаяшаг 1-дэхи отделенидэ хартаабха малтажа байгшад бригадирай ерэжэ ажалыень эмхидхээгүйhөө, хүрзэ, хүнаг, мэшээг амhартаар хангаагүй дээрэhээнь баhал юушье хээгүй, наранда игаажа үдэрөө бараа. Совхозой дирекци, главна мэргэжэлтэд, отделениие даагшанар эдэ бүгэдые hайн мэдэжэ байгаад, ямаршье хэмжээ абанагүй. Энэ янзаараа нобшоржо байбал, саhанай ороторшье таряагаа хуряажа дүүргэхэгүй, тэрэнээ гээлтэдэ оруулхань холо бэшэ.

Хүн бүхэнэй хэhэм ажалшье эүбөөр бүридхэгдэнэгүй. Илангаяа комбайнаар сохигдожо, бункерээр гараhан орооhон өөшэгдэжэ бүридхэгдэнгүй, таамагаар абтана. Һэшхэл убайгүй зариман энээниие hамбаашалан, сохигдоhон ороohоной тоо нэмэжэ бэшэхэ hэдэлгэ гаргана. Тэрэшэлэн хэн комбайнерай хэды шэнээн гектар хадаhан, хуряаhанииньшье хүсэд мэдэхэ бэрхэтэй.

—Комбайнернуудай өөhэдынь хэлэhээр лэ хэhэн ажалыень тэмдэглээд абагшабди. Тэрэниие хэмжэжэ, тушаажа абаха туха бэеэнэгүй, —гэжэ бригадануудай бүридхэлшэд мэдүүлдэг.

Хуряалга дээрэ хүдэлжэ байгшадай дунда социалис мурысөөншье гэжэ байхагүй, тэрэнэйнь зали үни хада унтаршанхай. Ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ, зоной эдэбхи үүсхэд, эрмэ зориг бадаруулха энэ тон шухала хэрэгтэ совхозой парткомой, хүдэлмэришэдэй комитет, комсомолой эмхиин зүгhөө дан багa анхарал хандуулагдана. Отделени, бригада, агрегат бүхэнэй хоорондохи мүрысөөнэй дүн hая наашынишье гаргагдаагүй. Үнгэрхэдөө хэнэй hайнаар, хэнэй муугаар хүдэлhэниие балмыса харуулха ханын hонин, «Дайшалхы хуудаhан» гэхэ мэтэ мартагдашанхай. Агитатор, пропагандистнуудайшье хэжэ байhан ажал харагданагүй.

Байгша оной ургаса гээлтэ хэрэлтогүйгөөр, богони болзорто хуряажа абахын тула, хүдэлжэ байhан зоной дунда бодото дайшалхы, аша үрэ ехэтэй мүрысөө эмхидхэхын оронда, амгалан hуухань яашье зохихогүй.

Т. Баймин,
манай штатнабэшэ корр.

—□◆□—

Ажалшадай бэшэгүүдhээ

Культурна эрилтэ хангагданагүй

Хориин Могсохон тосхон нилээд хүгжэнги байдалтай боложо байнхай. Эндэ Соёлой шэнэ ордон hаяшаг толлогдоо hэн. Электростанци, магазин, бани болон бусад ниитын эмхи зургаануудай байшангууд баригдаа. Энэнь тон hайшаалтай.

Гэбэшье эндэхи зоной эдлэл хэрэглэлэй эрилтэнь дутамагаар хангагдана. Хориин потребсоюзай хүтэлбэрилэгшэдэй хайша хэрэгээр хандаhанhаа боложо, хэзээ заяанда асарагдаhан үнгэ муутай штапель гү, али крепдешин гэхэ мэтын эд бүд тосхондохи магазинай таг дээгүүр хэбтэдэг. Угайдхадаа шүдэнэй порошок, паст, одеколон, духи болон бусад жэжэ юумэнүүдые гэгээн сагаан үдэр дунда гэрэлшье бариад бэдэрбэл олохогүйт. Эдэ бүхы юумэнүүдые худалдажа абахын тулада аяар Хэжэнгэ гү, али Хэри ошохо баатай болөгдоно.

Мүн элекростанци тон муугаар хүдэлнэ. Тосхоной зарим үйлсэнүүдэй гэрнүүдтэ электрын гэрэл носоногүй. Тэрээнhээ боложо, зарим багшанар үдэшэндөө харанхыдаад, hурагшадай тетрадьнуудые шалгаха, үглөөдэрэйнгөө хэшээлдэ бэлдэхэ аргагүйдэнэ.

Айл бүхэндэ радио оруулагдаhан болобошье, hаадгүй hайнаар хүдэлнэ гэхын аргагүй. Эндэхи репродукторнууд мүнөө жэлдэ тон мууrаар дуулдана.

Иимэшүү дутагдалнуудые дары усадхахын тула нютагай, аймагай эмхи зургаануудай зүгhөө зохихо хэмжээнүүд дары абтаха бээз гэжэ найдагдана.

Ц. Ванчикова.

МОСКВА. СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудые харуулhан выставкэдэ табиhан шэнэ тракторнуудан дунда «Т-125» гэжэ маркын Харьковска тракторна заводой шэнэ трактор хүнэй анхарал татана. «Т-125» гэжэ юума шэрэдэг трактор 130 мориной хүсэтэй юм. Час соо 29 километр ябаха шадалтай. Зураг дээрэ: «Т-125» гэжэ Харьковска заводой шэнэ трактор харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

Галуута нуурай промышленна зонодо

ШЭНЭ ОНЬhОТЫН АРГААР

Жэл ерэхэ тума Галуута нуурай шахтанууд шэнэ техникэ, оньhото машинануудаар хангагдана. Энээнэй ашаар шахтёрнуудай хүдэлмэри хүнгэрнэ, ажалайнь бүтээсэ нилээдгүй дээшэлнэ. Багахан жэшээ: байгша оной сентябриин нэгэндэ 7/8 шахтада газар доро нүүрhэ малтан абаха алишье хүдэлмэри бүтээжэ шадаха «Тула» маркын комплексно оньhото техникэ тодхогдоо бэлэй.

Энэ оньhото машиные түрүүшынхеэ ашаглажа, ябуулжа байhан залуу коллектив (хүтэлбэрилэгшэнь Шичкин Е. М.) үдэр үнгэрхэ бүри амжалтатайгаар ажаллана. Хэрбээ анхан түрүүндээ «Тула» хоног соо тонно абадаг байбал, мүнөө сүүдхэ соо 600—680 тонно шулуу нүүрhэ малтан абана. Сентябриин хориндо дүрбэн халаанай ажалай дүнгөөр эндэ 678 тонно шулуу нүүрhэн малтан абтаба. Иимэ ехэ нүүрhэ шахтануудай нэгэшье лава урдань малтан абажа шадаагүй юм.

Иимэ амжалта Барышников А. К., Дружинин Н. Е., Соколов Ю. А., Толстихин Я. Е. гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай эмхитэй эетэй шанга ажалаар түйлагдаhан байха юм. Мүн тус участогай комбайнай машинистнууд Н. В. Бадантаев, В. С. Матаров, К. В. Ванчиков гэгшэд халаан бүхэндөө ажалай үндэр бүтээсэ түйлана.

—Участогнай залуу юм, тиибэбэшье түрүүшын 23 үдэр соо хараалагдаhан түсэбөө 121,8 процент дүүргээ гэхэ гү, али даабариhаа үлүү 1102 тонно шулуу нүүрhэ малтан абаа. Зүгөөр «Тула» комплексоо hайнаар ашаглабал, бүришье горитойхон амжалта түйлаха аргатайбди. Тиимэhээ Октябриин хубисхалай hайндэрэй хүндэлэлдэ сүүдхэ бүридэ 800 тонно шулуу нүүрhэ малтан абахаар шийдэнхэйбди,—гээд нүхэр Шичкин Е. М. хөөрэнэ.

ПРОПАГАНДИСТНУУДАЙ СЕМИНАР

Һаяхан Гусиноозерск хотодо промышленно-үйлэдбэриин парткомой пропагандистнуудай семинар үнгэргэгдэбэ. Семинар дээрэ парткомой политическо-гэгээрэлэй кабинедые даагша Н. И. Собянин шэнэ hуралсалай жэлдэ политическэ гэгээрэлые эмхитэй зохидоор ябуулха тушаа элидхэл хэбэ. Семинарта хабаадагшад нёдондонойнгоо ажалай дүй дүршэл андалдан, саашадаа яагаад политическэ hуралсалые hайжаруулха тухай хөөрэлдэбэ.

ХҮҮГЭДЭЙ ХҮГЖЭМЭЙ ҺУРГУУЛИДА

Галуута нуурай Первомайска гудамжадахи хоёр дабхар шулуун байшангай захаар үдэрэй гэн багта гарахада, хүгжэмэй аялгын дуун дуулдан байха. Эндэ энэ жэлэй hуралсалай эхиндэ хүүгэдэй хүгжэмэй hургуули нээгдээ юм.

Тус hургуулида хүгжэмдэ абьяастай 50 гаран үхибүүд фортепьяно болон баянай классуудта hурана, хүгжэмэй эрдэмые шудална.

Мүн энэ байшанда төрөдөй Пионернүүдэй гэр нээгдэнхэй.

ЗОЛТОЙ ШУУБЭРИНҮҮД

Галуута нуурай нөөсэлгын кассада лотерейнэ биледээр элдэб үнэтэ зүйл шүүhэн хүнүүд ерэжэ, шуубэринүүдээ абажа эхилэнхэй. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын хүдөө ажахын механизациин училищиин хүдэлмэришэн Агилдин А. Т. 210 түхэриг сэнтэй холодильник, Брыкова Г. И. (нарсудай хүдэлмэришэн) 75 түхэриг сэнтэй хубсаhа угаадаг машина, Токарева А. М. (гэрэй эзэн) 35 түхэригэй электрограммофон шүүбэд.

ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭБЭ

Джида станциин балластна карьерын коллектив балласта малтан абаха, тэрэнээ ашаха жэлэйнгээ түсэбые (240 мянган кубометр) сентябриин 10-да үлүүлэн дүүргэбэ.

Тус коллектив гурбадахи hара удаа удаагаар түмэр замай управлениин болон дорпрофсожой президиумэй дамжуулгын Улаан туг барижа ябана.

Ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлhэнэй ашаар энэ коллектив түлишэ болон горючи-смазочна зүйлнүүдые нилээдгүй алмана.

ШУХАЛА АСУУДАЛ—ПЛЕНУМ ДЭЭРЭ

Галуута нуурай промышленно-үйлэдбэриин зонын парткомой пленум hаяхан болежо үнгэрбэ. «Коммунис партиин зэргые үргүүлхэ, залуу коммунистнуудай дунда ябуулагдаха хүдэлмэри тухай» гэhэн элидхэл парткомой секретариин орлогшо Еременко В. Р. хэбэ. Элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд—А.П. Кириллов, И. Ф. Гончаров, М. И. Харченко, В. П. Фетисова, В. Кобелев болон бусад — партийна организацинуудай өөhэдынгөө зэргын ургалтада онсо анхаралаа хандуулха, КПСС-эй зэргэдэ эгээл үнэн сэхэ, хүдэлмэришэ түрүү хүнүүдые абаха, залуу коммунистнуудые болон партийнабэшэ ажалшадые ажалай эрхим жэшээгээр хүмүүжүүлхэ тухай хэлэбэ. Энээн тушаа пленумдэ хабаадагшад дэлгэрэнгы тогтоол нэгэн дуугаар абаба.

Ц. Балданов.

Ч. ЛОДОЙДАМБА

Пүрэв тайжа хүсэлөө бэелүүлбэ

(„Тунгалаг Тамир" гэжэ романhаа нэгэ бүлэг)

Пүрэв тайжын Богдын хүреэн ошожо ерэhэн шалтагаан нэгэ бэшэ, гурба байба. Нэгэдэхеэр, шадаа hаа, ван, шадаагүй hаа, бээл[1]) гэhэн нэрэ зэргэ олоожо абаха, хоёрдохёор, хушуунай туhалагша даргын hула гараhан hуурие эзэлхэ, гурбадахяар, хото газарай сэбэр hайхан залуу басага олоожо, Богдын лундэнгээр hамган болгожо абаха гэhэн бодолтой байгаа.

Автономито засагай үедэ ойн шоргоолзондол үдэжэ байhан бээс[2]) гүн[3]) гэhэн нэрэ зэргые Пүрэв тайжа тоохоо болиhон байгаа.

Хүсэжэ ерэhэн гурбан зүйлөө бэелүүлхын тула түбхын түрүүндэ Богдын баруун гарай дотор сойбо Данигаатай уулзаха хэрэгтэй гэжэ бодобо.

Нэгэ орой тайжа Данигаа сойбындо айлшан ошобо. Зүүн хүреэнэй Цэцэн тойной Ехэ талмай гэжэ нэрэтэй гудамжын зүүн захын томо хаалтатай хашаагай хойто талын модон hарабша доро барин томо hээы гартэ ороходонь, мяха, өөхэннинь ехэдэжэ, хэбээ алдаhан бэетэй, томо шара лама зуваан дэбдихэртай орон дээрэ дабшаланхай, тарган мяха эдижэ hууба.

Пүрэв тайжые жэншээрнь тайжа гэжэ Данигаа сойбо таниhан болобошье, хүмэдхөө зангидан харахаhаа ондоо анхарал табибагүй.

— Ламатанда амарые айладхая, — гэжэ Пүрэв бүхэлзөөд, гэрэй нүгөө талада ошожо hууба.

— Сайн, — гэжэ дотор сойбо мяха жэжэлхэ зуураа хэлээд, ойрохон зогсожо байhан хубарагта хандажа: «Гарай аршуул!» — гэбэ.

— Эрхим дээдэ сойбын үрөөдэ аймшагтүй бараалхан ерэhэндэмни үршөөн соёрхохые ажаамуу[4]). Би болбол Сайд вангай хушуунай Пүрэв тайжа гээшэб. Таниие бараалхажа, үшүүхэн бэлэг бариха гэhымни тогтоожо хайрлыт! — гээд, үбэрhөө томо аюуша хадаг гаргажа, дээрэнь табин лангай соохор ёмбуу[5]) хээд бариба.

Ута хадаг, хүндэ ёмбуу сойбын зангые гансата хубилгажа, тайжада мяха табиха, айраг[6]) хэхэ гэhэн зарлиг сойбо хубарагтаа буулгаба.

Баяшуулhаа эдилгэ-бэлэг абажа, тэрээнэйнь хирээр тэдэнэртэ бээл, бээс, гүн гэхэ мэтын нэрэ зэргэ дээдэсэй[7]) зарлигаар олгожо hурашаhан сойбо энэ шодогор буурал гээзэгтэй тайжа юу хүсэжэ байнаб гэжэ мэдэхын тула яряа хөөрөө дэлгэжэ эхилбэ.

Пүрэв тайжашье Сайд вангай хушуунай түрүү баяшуулай нэгэниинь байhанаа хөөрөөнэйнгөө дундуур шургуулан мэдүүлээд, «Наран-Гэрэлтэ Түмэн-Наhата Богдо Жавзандамба гэгээнэй hанда шадалайнгаа хирээр үргэл оруулха хүсэлтэй ерээ hэм», — гэжэ хэлэбэ.

— Тандал буян хэшэг түгэлдэр, эрдэмтэй, шадалтай хүн дээдэстэ айладхал барибал бээсэй, гүнэй нэрэ зэргэдэ хүртэхэнь альгаяа урбуулхын тэдысэ хэрэг хаям даа, — гээд, сойбо хулгай нюдөөрөө адаглан хараhанаа, нюдөө сэхэлжэ, гэрэй хойто талые эзэлhэн бурхад тээшэ шэглүүлбэ.

«Энэ золиг намда вангай, бээлэй зэргэ олгохогүй hанаатай хаш. Али үнэ үргэжэ, намайе амидыгаар залгиха гэжэ бодожо байна гээшэ гү?» — гэжэ Пүрэв тайжа дотороо бодобо.

— Манай Монголшье hайхан hайхан бээсүүд, гүнүүдээр олон лэ боложо байна даа, хөөрхы,—гэжэ тайжа хэлээд, нюдөө онниилгон энеэбхилбэ.

— Шэнэ улас гүрэнэй тогтожо байхада, эд зөөриеэ гамнангүй, hанда үргэл хэжэ байдаг үгэлигын ээдэй олон болоходонь тиигэнгүй яахаб, — гээд, сойбо тайжые хулгай нюдөөр хараhанаа: «Бээсэй, гүнэй зэргые голожо байнаа, нохойшни. Шамда зөөриин лэ байгаа hаа, вангай зэргэ олгожо шадаха шадал намда бии» гэжэ бодоод, хоолойгоо заhаад:

— Баян Шагдар hанда табан зуун лан, хорин алтан мөнөэд үргөөд, бээс болоо. Баян Дорлиг хоёр зуун лан, юhэн сагаан тамээ үргөөд, наhанайнгаа ханиие олоожо абаhан байна. Баян Шарав зуун лан үргөөд, төөрижэ түрэhэн үриеэ олоожо абаа, — гэжэ хэлэбэ.

«Вангай зэргые ямар сэнгээр олгодог юм хаб? Энэ хөмхой золиг хэлэхэгүйнь ха. Юрэдөөл ехэл зөөри гарахань гээшэ ха», — гэжэ бодожо байhан тайжа сойбын үгэеэ дууhахада, томоотойгоор энеэбэ.

«Нэгэл эхилhэн хойноо дууhаха хэрэгтэй. Энэ тарган шоно иимэ наймаае ямар анха түрүүшынхеэ хэжэ байгаа бэшэ» гэжэ бодоод, тайжа сэхэ руунь хэлэжэ оробо:

— Манай хушуунай туhалагша дарга бурхан болоо. Мүнөөдөө хушуумнай туhалагшагүй болоод, уншэржэ байна. Баhа тиигээд би үнгэрэгшэ жэл ханияа алдаhан хүм. Дээдэстэ айладхажа, наhанайнгаа ханиие заалгажа абаха бодолтойб. Энэ бүхы хэрэгтэмни, эрхим сойбо, таниие туhалжа үгэхэ байха гэжэ мунхаг би гүн ехээр этигэнэб. Эрхим танай ехэ туhые үшүүхэн би харюулжа, хэзээ нэгэн сагта танда нэгэ мөөрэй хүсэн болон жүдхэжэ шадахаб, — гэжэ хэлээд, нюдөө онниилгон, хоолойгоо шэшэрүүлэн энеэбэ.

— Туйган хүн би танда туhа хүргэхые оролдохо болоо бээб даа,—гэжэ сойбо ехэрхүүгээр хэлэбэ.

«Энэ шодогор гээзэгтэй хатангир үнэгэн яаhан олон юумые нэгэ доро эридэг амитан бэ? Зөөреэр ехэ золиг хаш. Шамайе амидыгаар отолоод, залгижархихал хаб!» — гэжэ дотороо бодон, сойбо хэhэг дуугай hууба.

— Үшүүхэн минии хүсэhэн багa зүйлые бүтээн соёрхоходотнай, орохо зөөриие бурханай абаралаар минии хубида оногдоhон хөмсө зөөриhөө таhалжа, эрхим мэргэн танай хэлэhэн газарта хүргэжэ үгэхөөр бэлэн байнаб, — гэжэ тайжа хэлэхэ зуураа; «Энэ удаа бээсэйшье зэргые олгоо hаань, болоо ааб даа. Туhалагшаа боложо абаа hаа, хушуунай зөөреэр вангай зэргые олонгүй яаха hэнбиб», гэжэ бодожо байба.

— Ехэ hанда таба мянган лангай үргэл оруулбалтнай. Наран-Гэрэлтэ Түмэн-Натаhа Богдо гэ...

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта)

[1] **Бээл**—гурбадахи шатын тайжа.
[2] **Бээс**—дүрбэдэхи шатын тайжа.
[3] **Гүн**—граф.
[4] Үршөөн соёрхохые ажаамуу—үршөөжэ хайрлыт.
[5] **Соохоор ёмбуу** — шудхамал сула мүнгэн.
[6] Гүүнэй сэгээ.
[7] **Богдын.**

Хөөрэлдөөнэй үргэлжэлэл

(Хитадай журналистнуудай хоёр нюур)

...РОСЛАВСКА областиин «Красный Профинтерн» гэжэ ...hоо АПН-дэ нэгэ бэшэг ... Хүдэлмэришэн залуушуулай ...уулиин директор Иван Гри...вич Шиблев энэ бэшэгтэ га...таба.

...Би түүхын багша хүм, hураг... ..., тэдэнэй гэртэхидтэй— ...мэришэдтэй, колхознигууд... ...бэ хаагшадтай ходо хөө... ...хэ саг болодог»—гэжэ Шиб... ...бэшэнэ. Мүнөө хүн бүхэнэй ...дөөнэй эгээл хурса, бэрхэ... ...тэй тэмэ—совет-хитад ха... ...ан болоод байна. Бидэнэр ...ай арадые, Хитадай комму... ...нуудые ехээр хүндэлдэгбди. ... арадые аха дүү гэжэ тоо... ...ди, коммунизмын замда ... хэдэг бүхы юумэнүүдтэ ...гээр хамта тэмсээбди, саа... ...шье тэмсэхэбди.

...башье «КПК-гай ЦК-гай бэ... ...нь», Пекинhээ хэгдэдэг ра... ...жуулганууд, «Женьминь ...» газетэдэ, «Хунци» жур... ... толилогдодог статьянууд ... гайхуулхын ехээр гай... ... Манай эб найрамдалта ...ые совет арадай аша ту... ...рбаhан политика гэжэ Хи... ... хүтэлбэрилэгшэд хэлэдэг ... байна. Иигэжэ худалаар ... хүн үзөөгүй байха.

...нда hүгэдэн шүтэхэ яба... ...кинэй хүтэлбэрилэгшэдэй ...жа ороhониинь гайхал... ...йна. Засаг түрэеэ хэтэрүүл... ...мээр хэдэ мянган үнэн ...д hалаа гэжэ эдэнэр ...шье үлүүгээр мэдэнэ ёhо... КПСС-эй XX съездын hүүлээр ...тэ ерэhэн хүн бүхэн лэ ма... ... зөн бүрин хүсэдөөр ..., гэгээн гэрэлтэ ерээдүй— ... байгуулжа байхадаа, ... хүсэтэй мүрэнүүдээ дэл... ... болоо гэжэ хараhан байха.

...лэй hонинуудай агент... ...ерэhэн хэдэн арбаад бэ... ... сооhоо Ярославльhаа ... тамгатай конвертыень ... шалээбийбди? Һаяшаг ... жибао» газетын хэдэ ... элитэ журналистнууд ... болои Волгын бусад ...аар ябаад ошоhон байгаа. ... жибао» газетын главна редакторай орлогшо Ван И, энэ газетын Москвадахи корреспондент Дай Фэн гэгшэтэй хамта 1958 ондо «И. А. Крылов» гэжэ теплоходоор Москваhаа Куйбышев хүрэтэр тамарhан байгаа. «Волгодо» гэhэн суглуулбари соогоо «Женьминь жибао» газетэ энэ аяншалга тухайдаа хөөрэжэ үгэhэн байгаа.

Энэ харгыгаарнь ябаад, Хитадай корреспондентнүүдэй уулзаhан хүнүүдтэй хөөрэлдэхэ гэжэ шиидэбэбди.

«И. А. Крылов» гэжэ теплоходой тамаралгадаа гарахаhаань хахад час урда тээ Кострома ерэбэбди. Тус кораблиин капитан Петр Андреевич Палкин Ван И Дай Фэн хоёрые hайн hанажа байна. Эндэ ябажа байхадань, эдээнтэй хамта ябажа, Волго мүрэн тухай, тэрэнэй эрьеэр оршоhон городууд тухай, совет засагай оршон мандажа байгаа жэлнүүдтэ ородой агууехэ мүрэнэй хубилhан тухай хөөрэжэ үгэhэн байгаа. Тиихэдэ Хитадай айлшад парти, правительствын сэсэн мэргэн политика сэгнэжэ, манай амжалтануудаар баясажа байгаа бэлэй. Хитадай хүл дээрээ бодохо хэрэгтэнь туhалhан ород арадта үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэжэ байгаа hэн. Һайн hайхан туhаламжын түлөө хитад арад Советскэ Союзда хэтэ мүнхэдөө баясажа ябаха гээд Ван И хэды дахин мэдүүлээ hэн.

—Табин жэл соо флотдо ябажа байнаб,—гэжэ капитан Палкин хөөрэнэ. — Намтай элдэбын хүнүүд дайралдадаг байгаа, теэд иимэ олон нюуртай, муухай хүнүүдтэй дайралдаагүйб... Хитад арадай аша туhада манай партиин, гүрэнэй хэhэн бүхы юумые хитад арад тиимэ түргөөр мартажархёо гэжэ этигэхын аргагүй. Хитадай Арадай Республикые зүб замhаань халгуулан, хажуу тээшэнь абаашахынь харахада, сэдьхэлээ үбдэхөөр. Дээрэhээ хашуулхаhаа айжа, Хитадай ажалшад hанаhан бодоhоноо хэлэхэ аргагүй байна гэжэ hананаб. «Женьминь жибао» газетын минии танилнууд томоотой зонууд байгаад, хэлэhэн үгэhөө арсажа, худал хуурмаг замда ороhыень гайханаб.

Костромской областьдо «Женьминь жибао» газетын хүдэлмэрилэгшэд «Караваеве» гэжэ hуралсалай ажахыгаар ехэ hонирхоо hэн,—гэжэ Петр Андреевич хэлэбэ.

«Караваево» совхоз ошобо гээшэбди. Дай Фэн, Ван И гэгшэд совхозой директор Ветчинкин, главна зоотехник Штейман, партийна организациин секретарьтай уулзахадаа, «Караваево» совхоз тухай, совет хүдөө ажахы тухай ехэ олон hайн үгэнүүдые хэлэhэн байгаа.

Мүнөө болоод байхада, «Женьминь жибао» газетэ тад өндөөгоор бэшэжэ байна, совет ажалшадай хүдөө нютагуудта хэжэ байhан юумыень хардана, муушална.

Совхозой мүнөөнэй директор «hанал бодолой иимэ хубилалтада» ямараар ханданаб?

—Бидэнэй ажалда дутагдалай байhые хүнhөө нюугаагүйбди, энээнээ өөhэдөө мэдэнэбди,—гэжэ Арий Аркадьевич Атаманов хэлэбэ. Манай парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд продукциин өөрын үнэ ехэ, өөhэдтөө хүрэмөөр үбhэ тэжээл бэлэдхэнэгүй гэжэ манай ажахые шүүмжэлhэн байгаа. Иигэжэ шүүмжэлүүлhэнэйнь ашаар ажалаа шэнэдхэн хубилгаабди: 600 үнеэнэй 500-ниинь электрын хүсөөр hаагдана. Мал хараха арга метэдээ нилээд hайжаруулаабди. 1960 ондо хэрбээ литр hүн 20 мүнгэтэ болодог hаа, нёдондо тэрэнэй еэн 13 мүнгэтэ болотороо хямдараа. Ажахыгаа улам hайнаар эрхилхэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлhээрбди. Манай хэблэлдэ толилогдоhон шүүмжэлхы ажаглалтанууд Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдые юундэ хүхеэнэб, тэрэнииень ойлгохын аргагүй. Зарим зарим баримтануудые суглуулаад, манай хүдөө ажахыдахи байдалые ехэ муу шэнгеэр харуулха хүсэлэнтэйнүүд. Эдээндэ орходоо далайн саанахишье манийе үзэн ядагшад иимэ арга хэрэглэхээ болинхой...

«XII Октября» колхоздо «Женьминь жибао» газетын корреспондент Дай Фэн ябаhан байгаа. Колхознигууд энэ хүниие hанажа байна.

—Дай Фэн гэгшые hананалдяа, —гэжэ колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат Прасковья Андреевна Малинина хэлэбэ. 1961 ондо манай делегацитай хамта Хитадай Арадай Республикада ябаа hэм гэжэ хөөрөө бэлэйб. Тиихэдэ автобусууд, хүдөө ажахын машинануудые бэлэг болгон абаашаа бэлэйбди. Үнэн зүрхэнhөө бэлэглээ hэмди. Мао Цзэ-дунтай уулзаа hэмди. Хундага үргэхэдөө, «Здравствуйте» гэжэ ородоор хэлээ бэлэй. Советскэ Союзай правительствада, совет арадта баясхалан хүргөө hэн. «Революци түрүүн хэжэ социализм байгуулхада, танда нилээдгүй бэрхэшээлтэй байгаа hааб даа. Мүнөө бидэнэр таанадhаа hургаал абанабди, тиихэдэ байhан алдуунуудыетнай дабтанагүйбди. Советскэ Союзай агууехэ жэшээнүүдэй байhан тулада революци хэхэдэмнай манда hураггүй бэлэн байна» гэжэ Мао Цзэ-дун хэлээ hэн.

Энэ хүнэй хэлэhэн үгэ шагнажа, үнэн зүрхэнhөө баярлаа бэлэйб. Мао Цзэ-дунай хундага үргэхэдөө хэлэhэн үгэ тухай Хитадай журналистда hануулхадамни, тиимэ уулзалга болохол ёhоороо болоо, хитад арад совет арадта хэтэ мүнхэдөө баясхалан хүргэжэ байха гээд хэлээ hэн. Мүнөө болоод байхада, манай туhаламжын түлөө хара муухай хардалга боложо байна. Һаяшаг поли дээрэ ерэхэдэмни, колхознигууд иигэжэ асууба: «Прасковья Андреевна, энэ юун болоно гээшэб, иигэхэдээ? Хитатадай газетэнүүдтэ яахадаа маниие итэрээ харданаб? Үгы эндэ корреспондентнь ябаа хамнай, тэрээнтэй бидэниие та танилсуулаа хамнайт. Тиин энэ хүн бүхы юумымнай хаража хаража, иигэжэ хэлээ хамнай: «Танайда, СССР-тэ, хүнүүд hайнаар ажаhууна. Танай хүдэлмэритнай ямар урагшатай гээшэб!»

—Энээндэнь юун гэжэ харюусахабши даа,— гэжэ Прасковья Малинина үргэлжэлүүлбэ. Заримдаа иимэ хүнүүд байдаг ха юм даа: нэгэн хоёр үжэhэн хартаабха харамсаараа, бүхы полиин хартаабха гуташоо гэжэ хашхардаг хүн олдохо. Тэрээн шэнги энэ бэшээшэнүүдшье тиигээ бэшэ юм гү.

Ярославляар ябаад, Москва бусабабди. Ярославска шинна заводой хүдэлмэришэн—Варвара Яковлевна Роботноватай уулзажа үдихэ hанаатай яарабабди. Энэ хүдэлмэришэн амархаяа Карловы Вары ошохоёо байна, гэжэ манда телефоноор мэдээсэбэ.

Заводын багa түлөөhэтэй путёвко үгөөд, харгынь түлбэриин хахадые даагаа юм ха. Юрын хүдэлмэришэн хари гүрэнэй курортдо ошобо гү? «Женьминь жибао» газетэ иимэ баримтые манай арадай «буржуазна» шэнжэтэй боложо байhан шэнгеэр нэрлэдэг болонхой...

Энээн тухайда Варвара Яковлевнада дамжуулбабди.

—Аа, Пекиндэшье элдэб юумэ бэшэдэг болоо,—гэжэ энэ эхэнэр харюусаба. Дай Фэн гэгшэтэй дүрбэн жэлэй саада тээ уулзаа бэлэйб. Тиихэдэ энээн тухай хэлэхэ байгаа гү? Хитад журналистнуудай хэлыень hэлгүүлээд, толгой соонь ондоо юумэ табижархёо юм ааб гэжэ hанахаар болоод байна. Пекинэй пропагандистнар хардана, Советскэ Союз тухай элдэб худал хуурмаг юумэ хэлэнэ гэжэ өөрынгөө нэрэhээ, заводойнгоо бүхы хүдэлмэришэнэй үмэнэhөө мэдүүлхэ байнаб. Тэдээнэй худал хараа шугамые зүбшөөн, манай хүнүүд тэдээндэ бэшэг бэшэнэ гэжэ совет хүдэлмэришэдые хардаха, бузарааха хүсэлэнтэй. Манай хитад нүхэдтэ ехэ бэрхэшээлтэй үбшэн хүрөөд байна ха. Хэды тиигээшье hаань, тус газетын хүдэлмэрилэгшэд ерэдэг лэ мүрөөрөө манайда ерэг гэжэ «Женьминь жибао» газетэдэ дамжуулагты. Бидэнэр хоро hанахагүйбди. Тэдээнэй hэшхэлыньшье бии боложо болохо...

Энээнhээ үлүүгээр хэлэхэгүйш. Манайда ерэг лэ даа.

Виктор ФОМЕНКО,
Владимир ВЕРЬБЕНКО,
АПН-эй тусхай корреспондентнүүд.

Москва—Кострома—Ярославль—Москва.

Пүрэв тайжа хүсэлөө бэелүүлбэ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта)

гээн танай айладхалые үндэрөөр үнэлэн үзэжэ, хүсэһэн зүйлыетнай бэелүүлхэ бэзэ, — гэжэ сойбо, хушуу тамгын газарта бүхы наһаа-раа хүдэлһэн үбгэн бэшээшын улаан шугамтай дээдэсэй бэшэгые уншажа байһан юумэндэл, дуу-гаа үргэн даран, шангадхан, һуладхан байжа хэлээд, нюдөө саб-шалан, юумэ бодоһоноо, — энэ мүнгэеэ ойрын үдэрнүүдтэ эндэ асаржа үгэбэлтнай танай хэрэг сэдьхэлшэлэн бүтэхэ, — гэбэ.

Гэр дотор нэгэ хэды ямаршье анир шэмээгүй байба. «Энэ золиг-шни намайе бүхэлеэр залгиха һа-наатай байна бшуу. Өөрөө хэды шэнээниинь һуха татахань хаб?» гэжэ тайжа дотороо бодожо бай-лай. «Би арайл багадуулжархиба гүб даа? Үгы, багашье юумэ бэ-шэ даа», — гэжэ сойбо бодобо.

Тайжа урдаа байһан мүнгэн аягые эрьюулжэ, жааха хараһанаа, «мүншье үнэтэй аяга байна даа» гэжэ сойбодо дуулдахаар хэлэбэ.

Сойбо хүйтөөр энеэбхилһэн мэ-тэ болоһоноо:

— Хямда үнөөр муу аяга абта-хагүй хаям даа... Заа, тиигээд ха-ни болгожо абахаар хүнэй бии һаань, намда хэлээрэйгты, — гээд, оронойнгоо толгойдо байһан хон-хые гурбан удаа сохибо.

Жаахан шодогор малгайтай за-луухан хубараг газааһаа орожо ерээд, үүдэндэ зогсобо.

— Ганзай[1]) халаагаад ерэ! Ба-һа мүнөө үдэшэ Довчинойдо оно-хобди, түбэд хоргой дэгэлээ үмдэ гэжэ тогоошондоо хэлээрэй, — гэ-жэ сойбын хэлэхэдэ, хубараг түр-гэн эрьелдэжэ гараба.

Тайжа тэндэһээ бага һогтуу мор-доод, хүреэнэй хэдэ хэдэн айлаар ороходоо абаад орхихоор сэбэр залуу хүүхэн байнагүй гү гэжэ ажаглажа ябаба. Маргааша үглөө-ниинь Буянтын алаабхида ошожо, табан мянган лан гурбан жэлэй хухасаатайгаар, түрэсыень жэл бү-ри хоёор түлэжэ байхаар хэлсэ-жэ абаад, сойбыдо шууд абааша-жа үгэбэ.

Һүниин тэн багта Богдын һэ-рюун лаврангай үүдээр хоёр хүн оробо. Эдээнэй нэгэнниинь бидэнэй танил Данигаа сойбо, нүгөөдэнь Сангай яаманай түшэмэл Шаравай һамган Туяа байба.

Һаял хори хүрэһэн энэ хүүхэн хэдэн үдэрэй үмэнэ сэбэр залуу хүүхэнние бэдэржэ, хүреэнэй гу-дамжаар ябаһан Данигаатай дай-ралдаа һэн. Дүрбэн үдэрэй урда тээ тэдэ хоёр энэ үүдээр орожо ерэһэнһээ хойшо, һүни бүри ерээд, хүүхэн үүрээр гэртээ харидаг бай-даг.

Туяа хадаа бурханай, шажанай үлэмжэ хүсэндэ, агуу үршөөлдэ гүн ехээр этигэжэ, һанаа сэдьхэ-лын һүзэг бэшэрэлэй аргамжаар таһа хүлигдэһэн хүн тула боложо байһан бүхы юумые буян нүгэл хоёртой холбожо үзэдэг юм. Иимэ-һээ Богдодо нааша харагдажа бай-һанаа хүн боложо түрэһэнэймни дээдэ хуби гээшэ, арбан сагаан буянай эхэ гээшэ гэжэ бодоод, дээдэстэй һамууржа байхадаа хур-ваа юртэмсын ажамидаралһаа һа-лажа, диваажанда ошохын дэмбэ-рэл гэжэ ойлгон, мэдэхэ номоо ун-шан, наманшалжа байдаг байба. Хонние алахаяа өөдэнь харуулан хэбтүүлхэдэ, намда тэнгэри ха-руулхань гэжэ бододог гээшэдэл адли, Туяа һохор һамуу түбэдэй зугаа боложо байхадаа хуби заяа-тай түрэһэндөө буян хэжэ бай-наб гэжэ үнэн сэдьхэлһээ һүзэглэ-дэг бэлэй.

Тэрэ хоёрой ороод ошоходонь дээдэс унтажа байһанаа һэрсэд, шангаар эбһээлһэнээ:

— Данигаа, ши ябажа унтэ. Маргааша үдэһээ хойшо намтай уулзаарай, — гэжэ гүбэнэн, нойр-могоор хэлэбэ.

Маргаашань наранай доро оро-һон хойно Данигаа сойбын Богдын ордондо орожо ерэхэдэнь, үүдэнэй үрөө соо ёһололой хубсаһатай Га-даада яаманай сайд Эрдэнэ, чин ван Ханддорж, Орос уласай элшэн сайд юрэнхы консул Коростовец-тэй хамта Монгол Орос хоёрой харилсаан тухай хэлсэн ярилсаһа-наа айладхахаар аяар үглөөгүүр-һээ мүнөө хүрэтэр һуужа байба.

Данигаагай ороходо, һажажа һуһан Ханддорж бодожо, «Сай-бо, танда амгаланиие айладхая!» — гэбэ.

— Сайн! Сайд, танда амгала-ниие айладхая, — гэжэ Данигаа тоомжоргүйгөөр харюусаба.

— Шухала айладхалтай юм һэмди. Дээдэсые бараалхаха бо-ломжо бии гээшэ гү? — гэжэ сайд зөөлэн дуугаар асууба.

— Би асууһа үгэһүү, — гээд Данигаа саашаа оробо.

Хүрин модон орон дээрэ дотор хубсаһаараа һандайлжа һуугаад шэлэ хүзүүгээ мушхан, утаар хэ-хэржэ байһан Богдын хажуу та-лые сонхоор ороһон наран гэрэл-түүлжэ байба.

— Данигаа, ши гүш? Нойрни юрэдөө хүрэжэ үгэнэгүй... Яаһан эртэ ерээбши? Заа, хубсаһыемни үмдэхүүлээд орхи! — гэжэ Бог-до үгэеэ һубаруулан хэлэбэ.

Орон дээгүүр хаа хамаагүй хяя-жархиһан хубсаһыень сойбо суг-луулан, дээдэсые хубсалуулба.

— Ерэжэ байһан хүүхэнэй нэ-рэнь хэн бэлэй? — гэжэ Богдо ин-саган асууба.

— Джаа,[1]) Туяа гэдэг.

— Аа тиимэ. Туяа гэдэг. На-һаар нээрээ хоритой, үнэхөөрөө сэбэрхэн юм бэзэ даа?

— Эзэнтэн минь, үнэхөөрөөл сэбэрхэн хүүхэн даа.

— Бэеньшье зүгөөр хэбэртэй. Гэбэшье хүүхэн үшөө болоодүй нэгэ юумые оложо үзыш.

— Джаа, — гэжэ сойбо Богдын тобшые тобшолхо зуураа, хэлээд, «һохор аад, үшөө хүүхэнние голо-хо һанаатайл» гэжэ Богдые дото-роо шооложо байба.

— Нүгөөдэр асархаш.

— Джаа... Доодо минии мунхаг ухаандаа бодоходомни, хүреэнэй муу-һайшуулай хоб-жэбынь хэсүү. Иимэһээ Туяае Сайд вангай Пү-рэв тайжада зарлигаар үгэжэ, тэ-рэ тайжые хушуунай туһалагша болгоод, вангай зэргые хүртөөгөө һаа, хоб-жэбэй хэрэгэй мүр са-раае үгы болгохо байнабди, — гэһэн зүбшэл сойбо үгэбэ.

Данигаа бээдэсэй зоогые аса-руулхаар гараха гэһэнээ зогсожо, «Ханддорж шухала айладхалтай хүлеэжэ байна». — гэбэ.

Богдо нюураа уршылган, ирбай-һанаа ута гэгшээр һанаа алдаад:

— Һүниин архиһаа толгоймни бутаршахаяа байна. Данигаа, ши тиншэнь аргын олол даа, — гэбэ.

Данигаагай гаража ерэхэдэ, Ханддорж бодожо: «Дээдэс юун гэжэ зарлиг болобоб?» — гэжэ асууба.

— Мүнөөдэр дээдэс уншалга-тай, таниие һүүлдэ ерэг гэжэ зар-лиг болобо, — гээд, сойбо хажуу-гаарнь хашалгүй үнгэрбэ.

Богдын забгүй болоһоной үнэн ушарые һайн мэдэһэн түрын сайд дотороо сойбодо атаархажа, арга-яа барагдаһан нюдөөр тэрээниие харан үдэшөөд, урмагүй алхалжа ябахадаа: «Уласай эзэн байгаад нигэжэ байхашье гэжэ даа», — гээд гомодолтойгоор һанаа алдаба.

Хэдэн үдэр үнгэрөөд байхада «дээдэс Сайд вангай Пүрэв тай-жада гурбан хэшэг зэргэ хүртөө-гөө гэжэ, Шарав түшэмэлэй һам-гаяа үгэхэгүйб гэжэ ошоходонь: «Тэрэ һамгантаяа байбал, һарын турша соо үхэхэш» гэжэ зарлиг болоо гэнэл». — гэһэн үгэнүүдые хүреэнэйхид бэе бэедээ дамжуулан хэлсэжэ байбад. Энээниие дуула-һан заримашуул вангай зэргые, хушуунай туһалагшын тушаалые, залуу гуаа сэбэрхэн һамга нэгэн доро олоһон тайжын аза хии мо-риие гайхалсан магтажа, заримаһы-ниинь тэрээнэй зөөриин ехэдэ атаархажа байба.

Ш. Нимбуев буряадшалба.

[1] **Ганзай** — архиин нэрэ.

[1] Доро унажа, тохигоноходоо хэрэглэдэг абяан.

Харлу Дашеевич Ломбоцыренов зургаадахи барилга хабсарал-гын управлениин нүхэр Бардаковой хүтэлбэрнлдэг ажахын тоо-соото бригадада модошо дарханаар ажалладаг юм. Тэрэ шулуу-шадта хэрэгтэй гэшхүүр гэхэ мэтые саг соонь бүтээхэһээн гадна, ажалайнгаа дундуур башенна кранай машинистын мэргэ-жэл шудалаа. Ажал хүдэлмэридөө шалгаржа нүхэр Ломбоцыре-нов коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Зу-раг дээрэ: Х. Д. Ломбоцыренов.

П. ЯХНОВЕЦКИИН фото.

Ээлжээтэ суглаан

Ажал тухай хөөрэлдөө хэхэ клубай гэшүүд һаяхан КПСС-эй обкомдо сугларжа республикын промышленна предприятинуудта оперативна түсэблэлгэ хэрэглэхэ шэнэ гурим тухай асуудал зүб-шэн хэлсэбэ. Иимэ гурим Ново-черкасска (Хойто-Кавказай эко-номическа район) электровоз бү-тээлгын заводто анхан бии боло-һон юм. Энэнь ехэ ашаа үрэтэй байгаа. Урдань энэ завод нэгэ жэгдээр хүдэлдэггүй, һарын тү-рүүшын арбан хоногто продук-цингаа 5—6 процентые, гурба-дахи арбан хоногто 70—80 про-центыень бүтээн гаргадаг бай-һан. Үйлэдбэриингөө программые наймад жэлэй туршада дүүргээ-түй. Оперативна түсэблэлгэ бэе-лүүлһэнэй ашаар заводой ажал хэрэгынь эли бодо хубилаа. Удаа-дахи жэлынь Новочеркасска за-вод гүрэнэйнгөө даабари декаб-риин 8-да дүүргэһэн, ажалай бү-тээсые түсэбөөр хараалһанһаа 5 процентээр дээшэлүүлһэн, түсэб-һөө гадуур миллион үлүүтэй тү-хэригэй олзо оруулһан байха юм.

КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи бюро новочеркассайхидай үүсхэ-лые дэмжээд, түсэблэлгын шэнэ гуримые экономическа бүхы районуудай хэдэ хэдэн заводууд-та нэбтэрүүлхые дурадхаад, тэдэ заводуудые түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ жэшээтэ предприяти болгохо гэһэн байна.

Буряадай промышленна болон партийна бүлэг хүдэлмэрилэгшэд Новочеркасска электровоз бү-тээлгын заводто һаяшаг ошожо ерээ. Тэндэ ошолсожо ерэһэн, партиин обкомой промышленна таһагые даагша нүхэр Эрдынеев, «Электромашина» заводой главна экономист нүхэр Малтагуев гэг-шэд заводуудай директорнууд, түсэблэлгын таһагай начальни-гууд, партийна хүдэлмэрилэгшэд-тэ түсэблэлгын шэнэ гурим ту-хай хөөрэжэ үгөө.

Мүнөө «Электромашина» за-водто оперативна түсэблэлгын шэ-нэ гуримда орохо бэлэдхэл хэг-дэжэ байна. Энэ завод ерэхэ жэ-лэй түрүүшын кварталһаа шэнээр хүдэлмэрилхэнь. «Электромаши-на» заводой жэшээе республи-кымнай бусад предприятинууд халан абаха байха.

В. Абрамов.

Социалис зөөри хулгайлагш шангаар хэһээгдэнэ

СҮҮД

Коммунизмын һаруул һайхан ор-дониие байгуулха, манай обществын экономическа үндэһэ һуури болог-шо социалис зөөриие гамнаха ба арьбажуулха хэрэгэй тон шухала байһаниинь мэдээжэ. Тиигэбэшье, энэ талаар горитой дутагдалнууд үзэгдэдэг байна. Зарим предприяти-нуудай хүдэлмэришэд социалис зөө-ри хамгаалха хэрэгтэ анхаралаа һай-са табинагүй. Жэшээлхэдэ, Ципика-най приискын управленидэ һүүлэй хоёр-гурбан жэлэй туршада хэдэн хүнүүд уурхайлаад, алта хул-гайлдаг байгаа. Алта тушаан абадаг кассирнууд Г. В. Суханова, В. С. Тихонова, складай харуулшан И. А. Белов, хүдэлмэришэн Е. А. Жукова гэгшэд приискын хүтэлбэрилэгшэд, бухгалтернуудай зүгһөө тэдэнэй хү-дэлмэридэ хиналта табидаггүй ба анхаралгүйгөөр хандажа байһаниие ашаглан, 1959—1962 онуудта хам-та дээрээ 49294 түхэригэй (шэнэ мүнгөөр) алта хулгайлжа, гүрэндэ иимэ гарза хэһэн байна.

Эдэ хүнүүд хайшан гээд ал-та хулгайлдаг байгааб гэхэ-дэ, малтагдаһан алтан пром-приборто, драгада шэгнэгдэдэггүй, кассада тушаагдахадаа тусхай формын ёһоор акт табигдадаггүй, тушаан абадаг комиссиин гэшүүд байлсадаггүй, бухгалтернууд Лебе-динский Бойко гэгшэд кассово опе-раци хянадаггүй, нарин нягтаар тоо бүридхэл хэдэггүй байшоо. Мүн кассын хүдэлмэри һара бүри хоёрһоо үсөөн бэшэ шалгажа байха ёһотой аад, нэгэшье шалгалта хээгүй бай-һан дээрэһээнь кассир Суханова ту-шаагдаһан алтанһаа дура зоргоороо абадаг байба. Хожомынь ондоо хү-нүүд алта тушааба гэһэн хуурмаг ведомость, квитанци зохёожо, тэн-дэ энэ тэрэ хүнүүдэй гар өөрөө та-бяад мүнгыень абадаг байгаа. Иигэ-жэ Суханова хамта дээрээ 20120 түхэригэй алта хулгайлһан байха юм. Кассир Тихонова гэгшэ Сухано-вагай амаралтада гарахадань тэрэ-ниие орлохо зуураа, Сухановаһаа 397 грамм хулгайн алта абаад, тэрэ алтан кассада тушаагдаба гэһэн хуурмаг ведомость, квитанци зо-хёоһон байна. Мүн энэ тэрэ хү-нүүдэй гарнуудые табяад кассаһаа 580 түхэриг абажа, тэрэ мүн-гэеэ Сухановатай хубаалдажа абаһан байгаа. Складай харуул-шан Белов, бурщик Жукова гэгшэд хамта дээрээ 1433 грамм ал-та хулгайлһан баримтатай. Тиигэжэ гүрэндэ 14000 түхэригэй гарза хэ-һэн байна. Гурулевтан—Алексей ба Агафья гэдэг үбгэ һамган хоёр Жукова гэгшэһээ хулгайн алта аба-жа, дам саашань худалдадаг бай-ба. Приискын техникүүд Саф... Головкина хоёрто 12 грамм, Гу... вада 15 грамм худалдаһан бай... Тэрэ хамта дээрээ 650 грамм... Жуковаһаа абажа худалдаһан... на. Гадна Гурулев хүдэлмэри... стаж хуурмаг документээр ... жэ, гүрэнһөө гурбан жэлэй ту... хуули бусаар, 3754 түхэриг ... абаһан байна.

Ципиканай приискдэ урдань ... дэлһэн Ли Фу-гринь гэдэг ... гаран грамм алта хулгайлжа ... доро булаһан байба. Тиигэд... наһа барашоо. Тэрэнэй нүх... Ван-хай—Алексей гэдэг алта... һыень мэдэһэн байгаад, өөр... хүбүүн Ли Ван-хай гэдэгтэй ... сагта бэдэрэлгэ хэжэ, нюу... алтыень олоод, гүрэндэ туш... орондо Ши-ю ба Чжан-ю гэг... дамжуулан бусадта худалдажа... гыень хубаажа абаһан б... Иигэжэ хулгайшад хулгайша... зөөри дам хулууһан байха юм.

У. М. Подскребкина гэгшэ ... канай приискын управлениин... хай таһагай начальник байха з... алта хамгаалха тухай инстру... эрилтэнүүдые алта тушаан ... кассын хүдэлмэришэдэй, драг... промприборой контролернуудай... һөө эбдэдэг ябадалые мэдэжэ, ... жа байгаад, тэрэниие элирүүл... лаар ёһотой хэмжээ абадаггүй... хаһаа гадна, өөрөө администр... зүгһөө алта тушаан абадаг к... сиин гэшүүн байгаад, алта т... ха, хэмжэхэ ябадалда хабаада... байгаа. Эдэ мэтэ оһол назагай... далыень хэрэглэжэ, дээрэ дур... һан хулгайшад дура зоргоороо... дог байгаа ха юм. Иимэ мууха... рэг ябуулжа байһан бүлэг х... шад баригдажа, сүүдэй урда ... һон байна.

Буряадай АССР-эй Верховно... энэ хэрэг хэдэн үдэрэй ту... нарин шалгажа үзөөд, дээрэ д... дагшадай зэмэтэ ябадалые бүр... һэн тодоруулжа, Г. В. Суханов... жэлэй болзороор сүлөөгөө ха... хаар шиидхэгдэбэ. Тиихэдэ ... Белов, Е. А. Жукова, А. А. Гу... 10—10 жэлээр, В. С. Тих... А. Г. Иванов, Ши-ю, Чжан-ю... шэд 3—3 жэлээр, Ли Ван-... Алексей 5 жэлээр, Ли Ван-ха... жэлээр сүлөөгөө хаһагдахаар ... хэгдэбэд. Тэрэшэлэн Г. И. Леб... ский 4 жэлээр, И. Р. Белов ус... 3 жэлээр, Е. И. Бойко, И. Г. ... даренко, А. С. Гурулева, ... Подскребкина—1—1 жэлээр ба... тын хүдэлмэри хэхэ, мүн сүү... лэгшэдһээ хамта дээрээ 4929... хэриг гүрэндэ нэхэн абахаар ... хэбэ.

Д. Мунко...

Хилын саанаһаа

Гвинейн Республикын бии болоһоор табан жэлэй ой октябрнин 2-то гүйсэбэ. Гвинейн Республикын ниислэл —Конакри. Ниислэлэй үйлсэ, зүүн талаһаань гүрэнэй багахан байшан.

ТАСС-ай фотохронико.

Юрий Гагарин ЮНЕСКО-до оробо

ПАРИЖ, сентябриин 30. (ТАСС). Түрүүшын совет космонавт Юрий Гагарин ЮНЕСКО-гой (Гэгээрэлэй, наукын болон соёл культурын асуудалнуудай талаар ООН-ой ор-ганизаци) гүйсэдхэхэ советдэ мү-нөө үглөөгүүр ороо. ЮНЕСКО-гой генеральна директор Рене Майо, ЮНЕСКО-гой гүйсэдхэхэ советэй түрүүлэгшэ Биби тэрэниие халуу-наар амаршалаа.

Ю. Гагарин Париж шадарай хүдэлмэришэнэй һууринда хүрэбэ

ПАРИЖ, сентябриин 30. (ТАСС). Түрүүшын совет космонавт Юрий Гагарин генерал-лейтенант Н. П. Каманинтай, СССР-һээ Фран-цида байдаг посольствын хүдэлмэ-рилэгшэдтэй хамта Париж шадарай Иври гэжэ хүдэлмэришэнэй һуу-ринда ошоһон байна. Олон түмэн ажалшад тэрэниие баяртайгаар уг-таа. ФКП-гэй генеральна секретарь Морис Торез, ФКП-гэй генеральна секретариин орлогшо Вальдек Ро-ше, ФКП-гэй политбюрогой гэшүүд Жак Дюкло, Жаннетта Вермерш, Ивриин мэр сенатор Жорж Марран космонавтые угтагшадай дунда байл-саа.

БУРЯАД ҮНЭН

4-лэхи нюур
1963 оной октябрнин 2.

Табан түбиин журналистнуудай уулзалга

«ЛИТВА» теплоходой борт, сен-тябриин 30. (ТАСС-ай корр.). «Литва» Ливиин Триполи портһоо гараһаар хоёр сүүдхын турша соо далайда тамаржа ябана. Газарай эрье харагдахаяа болиһоор үнинэй. Һэбшээ һалхинда жааха жааханаар миралтан байһан далайн үргэн ехэ нюруу дээгүүр наранай туяа толо-тоно. Судна дээрэ дискуссинууд, үгэ буляалдаан, хөөрэлдөөн болон уулзалганууд үргэлжэлһөөр.

Хоёрдохи болон гурбадахи ко-миссинуудта элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ үсэгэлдэр үглөөгүүр үргэл-жэлүүлэгдээ.

Хүгжэжэ байһан оронуудтахи хэблэлэй асуудалнуудые, колониа-лизм болон империализмда эсэргүү арадуудай национально-сүлөөрэл-гын тэмсэлэй асуудалнуудые зүб-шэн хэлсэжэ байһан комиссида ехэ хөөрэлдөөн болоо. Делегадууд то-дорхой, тааруу дурадхалнуудые оруулдаг байба.

Империализмда болон арадуудые дарлалгада эсэргүүсэн тэмсэжэ бай-һан Африкын оронуудай журна-листнуудтай һанал нэгэдэлгын уласхоорондын үдэр бии болгохо шухала гэжэ Алжирай түлөөлэгшэ хэлээ. Журналистнуудай харилсаа холбоо байгуулха талаар уласхоо-рондын комитедтэ Африкын түлөө-лэгшые оруулха гэжэ Урда Роде-зиин делегат дурадхаа. Бразили, Нигери, Чили, Колумби, Кени, Ма-рокко болон Пуэрто-Рикэһээ ерэһэн журналистнууд өөһэдынгөө оро-нуудта хэблэлэй ямар байдалтай байһан тухай хөөрөө, арадуудай үнэхөөрөөл эрхэ сүлөөтэй байхын түлөө, эб найрамдалай түлөө тэм-сэжэ байһан түрүү үзэл баримтал-даг журналистнуудые хашадаг, мүрдэдэг ябадалые уур сухалтай-гаар буруушаагаа.

Уласхоорондын шахардуу шанга байдал саашадань һуларуулха, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряаха замаар хэгдэһэн шухала алхам бо-логшо Москвагай договорые деле-гадууд нэгэн һаналтайгаар дэм-жээ.

Журналистикын профессиональна асуудалнуудые хоёрдохи комисси зүбшэн хэлсэдэг юм. «Медицинскэ газетын» главна редактор М. Пи-радовагай эндэ хэлэһэн үгэ ехээр һонирхогдоо. Журналистикада эхэ-нэрнүүдэй дүүргэдэг үүргэ тухай тэрэ хэлэһэн байгаа.

Журналистнуудай уласхоорондын суглаанда хабаадагшад Александрида ерэбэ

АЛЕКСАНДРИ, сентябриин 30. (ТАСС). Египедэй Александри порт-до мүнөөдэр үглөөнэй 8 часта «Литва» теплоход ерээ. Тэрээн дээрэ журналистнуудай бүхэдэлхэйн III уулзалгада хабаадагшад һуужа ябана. Портдо сугларһан ОАР-ай олониитын түлөөлэгшэд тэдэниие амаршалаа. ОАР-ай Культурын ми-нистрэй орлогшо Яхья Абу Бакр, Александриин губернаторствын ге-неральна секретарь Мухаммед Али Рушди, ОАР-ай журналистнуудай ассоциациин түрүүлэгшэ Талаат Шаад, газетэнүүдэй, МЕН агент-ствын түлөөлэгшэд, журналистнууд, тэрэшэлэн Советскэ Союзһаа ОАР-та байдаг элшэн сайд В. Я. Ерофеев уншагшадай дунда байлсаа.

Арабуудай Нэгэдэмэл Республика-да ошоод байһан түрүүшынгээ үдэртэ тэдэнэр Александри городой үзэсхэ-лэн һайхан юумэнүүдые хараа. Уул-залгада хабаадагшад городой хэдэн промышленна предприятинуудта хүрэһэн, түүхэтэ памятнигуудые хараһан байна.

Архитекторнүүдэй уласхоорондын суглаан

ГАВАНА, сентябриин 30. (ТАСС). Архитекторнүүдэй уласхоорондын VII конгресс баярай оршон байдал-да Кубын ниислэлдэ үсэгэлдэр нээг-дээ. Олон тоото делегадууд, конг-рессэй айлшад, дипломатическа корпусой гэшүүд Гаваны Спор-тын ордоной ехэ зал соо сугларaa.

Кубын правительствын болон арадай зүгһөө Кубын Республикын президент Освальдо Дортикос конг-рессэ хабаадагшадые халуунаар амаршалаа. Хүдэлмэридөө ехэ ам-жалта туйлахыень конгрессэй бүхы делегадуудта тэрэ хүсэһэн байна.

Лейбористскэ партиин конференци нээгдэбэ

СКАРБОРО, сентябриин 30. ТАСС-ай тусхай корр. А. Меликян иигэжэ дамжуулна:

Англиин лейбористскэ партиин жэл бүриин 62-дохи конференци мүнөөдэр эндэ нээгдээ. Тэрээндэ 1300 шахуу делегат хабаадана. Тэдэнэр партиин 6 миллион үлүү-тэй гэшүүдые түлөөлнэ. Англиин үмэнэ табигдажа байһан дотоодын болон гадаадын политическэ асуу-далнуудые конференци зүбшэн хэл-сэхэ, хүдэлмэреэ октябриин 4 хү-рэтэр үргэлжэлүүлхэ байна.

Лакнауда болоһон митинг дээрэ Неру үгэ хэлэбэ

ДЕЛИ, сентябриин 30. (ТАСС). Лакнаугай хүн зоной ехэ митинг дээрэ Индиин премьер-министр Дж. Неру үгэ хэлээ. «Бүлэглэлнүүдтэ хамааралсахагүй гэһэн политикын Индидэ таарамжатай, хэрбээ тэ-рээнһээ зааханааршье хадуурха бо-лоо һаа, ороной аша туһада хоро-той байха» гээд тэрэ мэдүүлээ.

Москвада договорой баталагдаһые һайшааха зуураа, энэ договор «бэе бэедээ һэжэглэлсэхэ ябадалые ни-лээд һуларуулаа» гэжэ Неру мэ-дүүлээ.

Орон дотор оппозиционно парти-нуудай бүри эдэбхитэй боложо бай-һые зааха зуураа, тэдэнэр өөһэ-дынгөө уряануудаар Индиин ара-дай нэгэдэл һуларуулхые хүсэнэ гээд премьер-министр тэмдэглээ. Индустриие хүгжөөжэ, хүдөө ажа-хые эрхилхэ мүнөөнэй онол арга-нуудые бэелүүлжэ, оронойнгоо эко-номико бэхижүүлхые Неру уряа-лаа.

Конгодо хоёр депутат арестовалагдаа

ПАРИЖ, сентябриин 30. (ТАСС). Президент Касавубу гэгшын тараа-һан Конгын парламентын хоёр де-путат Конгын засагаархидай захи-ралтаар арестовалагдаа. Франс Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор Гавриэль Юмбу —Африкын һанал нэгэдэлгын пар-тиин (энэ партида Антуан Гизенга хамаададаг) түрүүлэгшын орлогшо, Бошеле-Давидсон—Патрис Лумум-бын заншалые абажа ябадаг Кон-гын национальна хүдэлөөн гэжэ партиин ударидагшадай нэгэн арес-товалагдаһан байна.

Нюуса үгэсэлгэ хэгдэнэ

МОНТЕВИДЕО, сентябриин 29. ТАСС-ай корреспондент Е. Ельшов иигэжэ дамжуулна: Уругвайда сэ-рэгэй нюусаар үгэсэлгэ хэжэ байна. Сэрэгэй болон полициин дээдэ ту-шаал зэргэтэй хүнүүд нюуса зүблөө-нүүдые таһалгаряагүй хэнэ. «Эпока» газетын зааһанай ёһоор «полити-ческэ шухала асуудалнууд» зүб-лөөн дээрэ хаража үзэгдэнэ. «Комму-низмтай тэмсэхэ» тухай асуудал сэрэгэйхид зүбшэн хэлсэнэ гээд «Популар» газетэ тэмдэглэнэ. Һая-хан СПНА ошоод ерэһэн, ороной де-мократическа хүсэнүүдтэ эсэргүү добтолгонууд болон хашалта хэ-һээлтэнүүдые эмхидхэлгэдэ урда тээнь хабаадаһан Уругвайн сэрэгэй-хид эдэ уулзалгануудта хабаадана.

СОВЕТ ТОСХОНОИ АЖАЛШАД, ТААНАДТА!

„Сибириин, Алас Дурнын хүдөө ажахын үйлэдбэри" гэжэ журнал захижа абагты, уншагты

«Сибириин болон Алас Дурна зүгэй хүдөө ажахын үйлэ-бэри» гэжэ шэнэ журнал 1963 оной январьһаа Омскдо хэ-лэн гаргагдадаг болоо. Энэ журнал «Сибириин хүдөө ажахы... гэжэ журналай орондо гаргагдадаг. Тус журналай үмэнэ шэ... зорилгонууд табигданхай —хүдөөгэй ажалшадай шухала эри... тэнүүдые хангаха, түрүү дүй дршэл болон наукын ту... лалтануудые нэбтэрүүлхэдэнь тэдэндэ туһалха үүргэтэй юм. рүүлхэдэнь тэдэндэ туһалха үүргэтэй юм.

Хүдөөгэй элдэб олон янзын ажал хэгшэдтэ: үйлэдбэри... управленинүүдэй, хүдөөгэй парткомуудай хүдэлмэрилэгшэдт... колхозуудай, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэ... тэдтэ, бригадирнууд, звеньевойнууд, механизаторнууд, бари... гашад, полеводууд, малшад, хартаабха, овощ ургуулагшад... саад таригшад, зүгышэд, ангуушад, агнууриин хэрэг шэнж... лэгшэд, оро үсхэгшэд, бухгалтернууд, экономистнууд, студен... нүүд, хүдөө ажахын һалбариин научна хүдэлмэрилэгшэд, хү... дөөгэй интеллигенци болон хүдөөдэ һуудаг бүхы хүнүүд... энэ журнал зорюулагдана.

Колхоз, совхозуудай үйлэдбэридэ, үйлэдбэриин управлени... нүүдэй хүдэлмэридэ, хүдөө ажахые партийна талаар хүтэлбэ... рилгэдэ, хүдөө тосхонуудай суртал бодолой, культурна аж... байдалда бии болоһон бүхы шэнэ юумэнүүдые. хүдөө ажахы... наукын бүхы туйлалтануудые түргэнөөр обёороод, өөһэдынгө... уншагшадта дуулган мэдүүлхые журнал эрмэлзэнэ.

Тарян ажалые болон мал ажалые ашаг ехэтэйгээр хү... жөөхэ асуудалнуудта журнал тусгаар анхарал хандуулна. Т... рилгын талмайн хубаарилгые хубилгаха, агротехникын түрү... онол арга хэрэглэхэ, мал ажалда үрэ ехэтэй дүршэлнүүд... дэлгэрүүлхэ талаар түрүү ажахынуудай дүй дүршэл тухай ма... териалнууд журналай хуудаһанууд дээрэ хододоо хэблэгдэ... байдаг.

Нютаг нютагай эрхэ байдалда таарууганр пропашной ур... гамалнуудые тариха, бүхы ургамалнуудаһ үн... баян то... тууритай ургаса абаха, үнеэ һааха хүдэлмэри оньһожоруул... үнеэдые уянда байлгангүйгөөр харууһалха, мал ашаг ү... ехэтэйгээр шахаха дүй дүршэл болон бусадые илангаяа үр... нөөр харуулдаг байха юм. Ажахын экономикын, ажал эмхи... хэлгын болон ажалай түлөөһэнэй. бүридхэлэй, хүдөөгэй б... рилга оньһожоруулгын болон электрижүүлгын асуудалнууд... ехэ анхарал хандуулагдана.

Саад тарилгын, зүгы үсхэбэрилгын, агнууриин, ан, ор... загаһа үсхэбэрилгын асуудалнуудта зорюулагдаһан тусхай б... лэгүүд бии. Агнууриин болон агнууриин хэрэг шэнжэлэлг... асуудалнуудаар журнал уншагшадай хэдэ хэдэн дискусси, һа... намжануудаа мэдэлсэлгэ үнгэргэһэн байна.

Гадна хүдөөдэ боложо байһан шэнэ үзэгдэлнүүд туха... түрүү хүнүүд тухай очеркнуудые, нютаг нютагһаа абта... элдэб информацинууд болон мэдээсэлнүүдые, шүүмжэлэл боло... библиографиие, түүхэтэ болон түрэл нютагаа шэнжэлэлг... зүйлнүүдые журнал толилдог, уншагшадай асуудалнуудта х... рюу үгэдэг. «Хилын саана», «Врачай зүбшэл», «Сатира... юмор» гэжэ бүлэгүүд бии.

Нүхэд сибирнинхид, алас дурна зүгэйхид! Журнал захи... абагты, уншагты, журналай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хаба... дагты, дүй дүршэл тухайгаа, колхоз, совхозуудай үйлэдбэри... совет тосхоной соёл культурын болон ажаһуудалай элдэб һа... баринуудаар өөһэдынгөө һанамжанууд болон дурадхалнууд... хуудаһан дээрэнь бэшэжэ байгты.

Редактор **Ц. О. ОЧИРОВ.**

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-3.., отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 и переводов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00540. Зак. № 56..